

Les den erotiske novelle-vinneren Jon Michelet ble kåt av.

Kultur, side 36 og 37

Kontroversielt forslag vil stenge lærerdøra for bachelorstudentene.

Nyhet, side 4 og 5

Hva har Siv Jensen i bokhylla?

Mellom fag, side 31

mellom FAG
UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 66, utgave 34 | www.universitas.no | onsdag 28. november 2012

Også i magasinet
Mellom fag:

Universitas' store juleøl- og akevitt-test, side 26 og 27

Pedro Carmona-Alvarez i Portrettet, side 28 til 30

DANKER UT DARWIN

Vil kunstig evolusjon oppheve skillet mellom menneske og maskin?

Mellom fag, side 18 til 24

STUDENTHELSETJENESTEN - din fastlege i studietiden!

- tilbakebetaling av helseutgifter over 200 kr
- prioritert legehjelp på dagen ved akutt sykdom
- bestill time på sms
- spesialist på vanlige studentproblemer

STUDENT
Helsetjenesten

NYHET!

NÅ HAR VI
LEGEKONTOR
I SENTRUM

www.sio.no/reise

redaktør: **Magnus Lysberg**
magnusly@universitas.no 943 66 089

redaksjonsleder: **Gabriel Steinsbekk**
gabriest@universitas.no 936 59 898

fotosjef: **Skjalg Bohmer Vold**

desksjef: **Benjamin Edward Oliver**

nettredaktør: **Heljar Havnes**

magasinredaktør: **Peder D. Stabell**

MENINGER

Fingrene av fatet

Denne uka la Riksrevisjonen fram sin rapport over departementenes kontroll med forvaltningen av statlige selskaper. Samtlige studentsamskipnader i Norge har blitt undersøkt. Revisjonen har sett på om studentsamskipnadens drift er økonomisk forsvarlig, og i hvilken grad studentsamskipnadens daglige ledelse og styre utøver tilfredsstillende økonomisk styring.

Det er nedslående lesning. Ikke fordi student-samskipnadene kommer dårlig ut, men fordi Riksrevisjonen blander seg inn i ting de burde holde seg unna.

Gjennom rollen som riksrevisor har Jørgen Kosmo blitt den gråskjeggete overdommeren i norsk politikk. Han har fått blankofullmakt til å mene viktige ting om de fleste politiske spørsmål uten at han fremstilles som den politiske aktøren han er.

I sin gjennomgang av studentsamskipnadene sier Riksrevisjonen at det fortsatt er betydelige svakheter på områder der Kunnskapsdepartementet allerede har iverksatt tiltak. Spesielt gjelder det å føre nærmere tilsyn med samskipnadens økonomi.

I klartekst betyr dette at Riksrevisjonen ber Kunnskapsdepartementet om å stramme grepet om studentsamskipnadene.

Analysen av samskipnadene fremlegges som en objektiv virkelighetsbeskrivelse, men er i virkeligheten å tre inn i en opphetet drakamp mellom departementet og studentenes tillitsvalgte. Rapporten gir politikerne og byråkratene mer ammunisjon til å fyre løs på studentstyringen av samskipnadene, under dekke av å være en nøytral observatør.

Både Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen burde holde fingrene langt unna samskipnadene. De er i all hovedsak betalt for og styrt av studentene selv. I over 60 år har denne modellen med lokalt selvstyre sikret studentene helt essensielle velferdsgoder. Som vi tidligere har ment på lederplass, er denne nasjonaliseringen et ran i lovs form, og et tyveri av studentenes selvbestemmelse.

God jul!

Vi ønsker alle våre lesere en god jul og et godt nyttår. Første utgave av Universitas i 2013 kommer den 16. januar.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Medisindekan Frode Vartdal bløffer med sin egen troverdighet som innsats.

Hovmod står for fall

KOMMENTAR

Magnus Lysberg, redaktør

for å ha fremmet. Universitas kunne, etter en omfattende gjennomgang av sakspapirer, dokumentere at påstanden var sann. Fakultetsledelsen nektet å svare.

Arrogante professorer er en klisje så gammel at vi til stadighet glemmer at den er sann. I Universitas har generasjoner av journalister og redaktører underholdt seg med Blinderns store utvalg av oppblåste akademiske selvbilder. Likevel hender det at vi forbløffes. Ledelsen på Det medisinske fakultet ved Universitetet i Oslo lyktes med det i forrige uke. I et ellers greit tilsvaret til en sak om klager på eksamen ved fakultetet, forsøkte ledelsen å vifte vekk andre og godt dokumenterte anklager mot administrasjonen.

Universitas har i lengre tid – i en rekke saker – avdekket kritikkverdige forhold på fakultetet. Onsdag 14. mars i år skrev vi om en student som ble truet av administrasjonen, trusler om utkastelse som fakultetsledelsen senere nektet

«Det er vanskelig å tolke dokumentene på noen annen måte enn som resultatet av bevisst og målrettet manipulasjon.»

slik: «Fakultetets regelverk er derimot tydelig på at årsaken til fraværet ikke er relevant.»

De to variantene av regelverket ble trykket i Universitas, side om side. Det var og er vanske-

17. oktober brakte vi historien om hvordan administrasjonen manipulerte fakultetets eget regelverk for å få kastet ut en student. Studenten hadde fått avslag på en søknad om å bytte undervisningsgruppe, og sto i fare for å miste studieretten. Da hun klaget avgjørelsen inn for Universitetets sentrale klagenemnd, fjernet rett og slett administrasjonen det punktet i regelverket som ville gitt studenten medhold. Et forbehold om fravær ved dokumentert akutt sykdom ble slettet fra det regelverket som fakultetet sendte inn til klagenemnden, og saksbehandleren oppsummerte

ØYEBLIKKET

Hans Dalane-Hval

One down: Psykologistudent Anders Kleppe Norheim leverer eksamen i SVEXFAC03. – Deilig å bli ferdig, men jeg har en eksamen i morgen som er mye verre, grøsser Norheim.

ILLUSTRASJON: ØVIND HOVLAND.

lig å tolke dokumentene på noen annen måte enn som resultatet av bevisst og målrettet manipulasjon. Også denne gang nektet ledelsen å svare Universitas. Første gang viste dekan Frode Vartdal til taushetsplikten. Også etter at studenten fritok dekanen fra taushetsplikten, forble han taus. I forrige ukes leserinnlegg forsøker han så å slå en strek over disse historiene, ved å skrive at «de fleste i universitetssamfunnet forstår at de ikke er riktige». Dekanen bringer ingen andre argumenter, han forventer at Universitas’ lesere skal tro ham, kun basert på hans tunge tittel.

Dette er debattenes ekvivalent til bløff i poker – Vartdal vil ha oss til å tro at han sitter på argumenter, og at han selv ikke har mulighet til å formulere dem. Men det nytter ikke å bløffe når vi allerede har publisert kortene hans. Så hva er det dekanatet på medisinsk fakultet driver med? Ingen tror at administrasjonen trakasserer studenter for moro skyld.

En sannsynlig forklaring er at flere av studentene egentlig ikke egner seg til å bli leger, og at det er vanskelig å få dem dømt uskikket i den såkalte skikkethetsnemnden.

Da er det fristende å benytte seg av andre og kanskje mer effektive måter å bli kvitt dem på. Men det kan ikke være slik at brysomme studenter kastes ut bakdøra ved hjelp av skitne triks. Ingenting av dette er Frode Vartdal villig til å snakke om. I stedet gjemmer han seg bak dekan-tittelen. Men som alle vet: Bløffmakerne taper mest i lengden.

debatt@universitas.no

BAKPÅ NYHETENE

« Du skal høre på radio.
Vi håper dette er en skrivefeil, hvis ikke synes vi studentavisa i Tromsø er modige etter at de forrige uke ble felt i PFU for brudd på god presseskikk. **Utopia**, 22.11.12.

« Bevisstgjøring rundt eget alkoholinntak har stått sentralt
Bare de mest tydelige formuleringene får plass i studentavisa mellom de syv fjell. Hentet fra saken «Slutt på tørken». **Studvest**, 21.11.12.

« Hva er egentlig SAS?
Studvest tar Bergen-studentenes higen etter svar på alvor. Her kommer vi rett til sakens kjerne. Hentet fra saken «Sliter med å tilpasse seg markedet». **Studvest**, 21.11.12.

« Winter is coming.....or is it here already? Well, I'm new here, so what would I know, but anyhow:
Vi i Bakpånhetene-redaksjonen har aldri hatt så lyst til å lese enn kommentar før. **Utopia**, 22.11.12.

FØLG OSS

På papir hver onsdag, på nett hele tiden

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

www.universitas.no

For oppdaterte studentnyheter.

UNIVERSITAS

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

Studieveileder Nye studier viser at «å lese til eksamen på kafé» fungerer bra, for kaféen.
22. nov
Lykke til på eksamen!

studentibergen Nyere forskning viser at det å være fysisk tilstede på lesesalen ikke er det samme som å studere.
27. nov
Lykke til på eksamen!

studentibergen Eksamen-sangst? Du kan alltid conte.
23. nov
Lykke til på eksamen!

abrunvoll Eksamen nærmer seg på #UiO: Grovtelling tyder på at kun 1 av 10 PCer på lesesalen er på Facebook.
27. nov
Lykke til på eksamen!

Krigaard Så trøtt, og eksamen er overstått så nå har jeg tid til å sove. Men er for sulten. Og for trøtt til å lage mat. #sutre #denfølelsen #eksamen
27. nov
Lykke til på eksamen!

CGundersen Håper ikke jeg begynner å grine på eksamen.
27. nov
Lykke til på eksamen!

alnaes15 Hørt på vei til eksamen i Business Communication: «Hva er egentlig CSR?» Lykke til da!
27. nov
Lykke til på eksamen!

cidsoe Studentene på #17-trikken gruer seg åpenbart til eksamen. Ulike definisjoner spys ut sammen med gjetning på dagens oppgaver
27. nov
Lykke til på eksamen!

nyhetsredaktør: **Ingvild Sagmoen**
ingvild.sagmoen@universitas.no 454 45 774

NYHET

Bot for brudd på personvernloven

ULOVLIGE OPPLYSNINGER: Universitetet i Bergen (UiB) er ilagt et overtredelsesgebyr på 250 000 kroner, melder Datatilsynet. Grunnen er at UiB har brukt sensitive opplysninger om nesten 13 000 personer uten tillatelse. I oktober 2011 meldte Folkehelseinstituttet i fra om at personopplysninger fra Helseundersøkelsen i Hordaland (HUSK) hadde blitt brukt i et forskningsprosjekt, uten tillatelse.

UiB var ansvarlig for dette konkrete forskningsprosjektet. Nå har Datatilsynet fattet endelig vedtak, og konkluderer med at flere bestemmelser i personopplysningsloven ble brutt. Personene hadde ikke gitt sitt samtykke til at deres opplysninger kunne brukes i det aktuelle forskningsprosjektet.

Vil ha 3000 nye studentboliger

EKSTREME TILSTANDER: Regjeringen må budsjettere med 3000 nye boliger i 2014, og staten må dekke 50 prosent av byggekostnadene, krever Norsk studentorganisasjon (NSO). Det melder NTB.

NSO-leder Øyvind Berdal mener det er uakseptabelt at det ved årets semesterstart sto 15 000 studenter i kø for å få en bolig.

– Prisene på studentboliger fortsetter å stige. Regjeringen må ta skikkelige grep for å ordne opp i situasjonen. Mange studenter må ta til takke med overprisede og utrygge boliger fordi de havner i en desperat situasjon. Vi forventer at kunnskapsminister Kristin Halvorsen sammen med resten av regjeringen følger opp vårt krav i budsjettet for 2014, sier han.

Sykepleiere nektes jobb

FOR DÅRLIGE: Store forskjeller mellom lærestedene får konsekvenser for sykepleierne når de skal ut i jobb, skriver Vårt land. Sykepleierleder ved Glittreliniken i Nittedal, Mette R. Dønåsen, bekrefter at jobbsøkere fra enkelte høyskoler ikke engang blir vurdert.

Norge utdanner i dag sykepleiere ved 28 høyskoler. Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NifU) har sett på opptakskrav, vurderingsformer og kvalitet i sykepleierutdanningen, og kommet fram til at det er store forskjeller mellom lærestedene når det gjelder søkning, opptaksgrunnlag, antall studenter per faglig tilsatt, strykprosjenter, karakterer, frafall og vurderingsformer. Sykepleierforbundet innrømmer at de store forskjellene er et problem.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Nå er det gjort...

Universitas gratulerer Radio Nova-redaktør Per Platou og medlem i Radio Novas redaksjonsledelse, Nina Bræin, som fredag 2. oktober gikk hen og giftet seg i Oslo Rådhus. Brudgommen er ellers kjent fra obsskurrock-bandet «Per Platou and the Sidestremers». (Foto: Hallvard Sandberg)

Universitas nr. 13, 1987

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

«Grunnlaget for betydningen av dette organ, skjønner jeg ingenting av, komitéinnstillingens forslag til hovedoppgaver rettferdiggjør neppe de store pengesummer det her er tale om. Man skulle da tro at de enkelte læreseter selv måtte være de som var best skikket til å avgjøre hvilke opptaksbetingelser de ville bruke.

Universitas nr. 5, 1962

Møter MASSIV motbør

Kontroversielt: Kristin Halvorsen innrømmer at forslaget om å innføre masterkrav for praktisk pedagogisk utdanning er kontroversielt.

Forslaget om å kreve mastergrad for å ta pedagogisk utdanning skaper sterke reaksjoner. Nå frykter mange økt lærermangel.

LÆRERUTDANNINGEN

tekst: Geir Molnes

foto: Skjalg Bohmer Vold

I disse dager foregår det en høring om fremtidens lærerutdanning. Kunnskapsdepartementets (KD) mest kontroversielle høringsfor-slag dreier seg om å kreve mastergrad for å kunne ta praktisk pedagogisk utdanning (PPU).

Hvis forslaget gjennomføres vil det ikke lengre være mulig for studenter med bachelorgrad å ta lærerutdanning. Mange akademikere er sterkt kritiske til forslaget, samtidig som det støttes av Utdanningsforbundet.

– Vil gjøre lærerman-gelen større

I 2011 ble det utdannet 1200 lærere med bachelorgrad og PPU. Til sammenligning ble det bare utdannet 400 lektorer med master-

grad og PPU. Det er stor mangel på lærerutdannede i dag. Øystein Heggelund, førsteamanuensis ved Høgskolen i Telemark, tror dette problemet vil bli større dersom masterkravforslaget gjennomføres.

– Hvis endringen gjennomføres vil det bli mange færre som tar lærerutdanning. I 2020 er det beregnet at vi vil mangle over 11 000 med lærerutdanning. Den mangelen vil bli mye større dersom man nekter bachelorstudenter PPU, sier Heggelund.

Kontroversielt forslag

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen sier til Universitas at ingenting er avgjort, og at det nå foregår en reell høring for å vurdere om tiltaket skal innføres.

– Det finnes argumenter for og imot. Jeg kommer til å gå nøye inn i de argumentene når høringen er ferdig. Jeg har derfor ikke

lyst til å si noe bastant om denne saken nå, sier Halvorsen til Universitas.

Forslaget har fått mange akademikere til å rase, og Halvorsen erkjenner at forslaget har vært omstridt.

– Jeg vet jo at dette er et kontroversielt forslag. Derfor er det viktig at de som har motargumenter fremmer disse nå før høringsfristen går ut 30. november, sier hun.

– Nedlatende holdning

Heggelund mener KD har en nedlatende holdning til PPU som utdanningsform.

– PPU har vært en torn i øyet på pedagogene i KD som lager ramme- og lærerplaner. Mange av disse mener at PPU ikke er en ordentlig lærerutdanning, og Halvorsens harselering med utdanningen er et uttrykk for en slik holdning, sier han.

Heggelund sikter til Halvorsens tale på lektorkonferansen tidligere i høst. Der omtalte hun den tradisjonelle lektoren som en som «studerte på universitetet først, og så fant de ut at det ikke gikk an å bruke denne utdanninga til noe annet enn å undervise i videregående skole.»

Denne uttalelsen skal ha pro-

Fakta

- Praktisk pedagogisk utdanning (PPU) er en ettårig pedagogisk spesialisering som kommer på toppen av en annen utdanning.
- De som har en bachelorgrad i sentrale undervisningsfag kan i dag søke om å ta PPU.
- Kunnskapsdepartementet vurderer nå å innføre et krav om mastergrad for å ta utdanningen.
- I 2011 ble det utdannet 1200 lærere med bachelorgrad og PPU.
- Samme år ble det utdannet 400 lærere med mastergrad og PPU.

vosert flere av de som var tilstede på konferansen.

– Veldig uheldig

Gro Bjørnerud Mo, prodekan ved Humanistisk fakultet (HF) ved Universitetet i Oslo (UiO), er også svært kritisk til forslaget.

Hun mener det vil være veldig uheldig for HFs bachelorstudent-ter.

– Vi vet at undervisning er nest viktigste bransje for HFs bachelor kandidater. De som ikke får opptak til PPU, får ikke fast jobb i skolen. Så det som egentlig skjer er at man stenger døra for en

stor gruppe som går til skolen, og som skolen selv er veldig fornøyd med, sier Mo.

Forbauset over «manglende tillit»

Mo mener forslaget vil gjøre flere bachelorgrader mindre relevante, noe om strider mot KDs krav om å styrke relevansen til bachelorgraden. Hun reagerer på KDs manglende tillit til utdanningsinstitusjonene.

– Det legges opp til en uvanlig sterk styring av lærerutdanningen på universitetene. I den styringen ser det ut til å ligge manglende tillit til institusjonenes evne til å utdanne lærere. Det forbauser meg. Jeg skjønner ikke denne mangelen på tillit, sier hun.

– Uforståelig

Matematikkprofessor Kristian Ranestad ved UiO har ingen forståelse for KDs forslag.

– Det er et stort behov for lærere i videregående skole, derfor skjønner jeg ikke hvorfor KD vurderer å ta bort muligheten for at folk med bachelorgrad kan ta PPU, sier Ranestad.

Han mener faglærere med bachelor og PPU har en tyngre faglig ballast enn de som tar en

vanlig fireårig lærerutdanning. I likhet med Heggelund, frykter han at forslaget vil føre til større lærermangel.

– Det er spesielt å ta bort folk med treårig universitetsutdanning. Det fjerner en stor gruppe faglærere. Lærermangelen blir større hvis forslaget vedtas. Jeg har tro på mange veier til læreryrket, og jeg kan ikke forstå at skolen tjener på å kutte en av disse veiene, sier Ranestad.

Støttes av Utdanningsforbundet

På tross av motstanden i akademia er Utdanningsforbundet positive til forslaget om masterkrav. I sitt hørings svar til KD skriver de at kompleksiteten og kunnskapskravene i læreryrket krever masterkompetanse. De synes derfor at all lærerutdanning skal være på mastergradsnivå. Utdanningsforbundet mener forslaget om masterkrav for å ta PPU er et viktig steg på veien for å oppnå dette.

Fristen for å komme med høringsinnspill er 30. november. Etter dette vil KD vurdere de ulike innspillene, før det fattes et endelig vedtak.

geirmoln@universitas.no

Lenge siden siste tannsjekk ?**IBSEN TANNKLINIKK**

Moderne klinikk sentralt i Oslo sentrum. Her brukes det samme prislister som tannhelsetjenesten på Blindern (SIO) dvs. 20 % rabatt. Vi utfører alle typer tannbehandling. Akutte pasienter får time på dagen. Tannbleking til kun 2500,-kr Skånsom og effektiv. Du får garantert en positiv opplevelse hos oss !

Ibsen tannklinikk
Pilestredet 17, 0164 Oslo
V/tinghuset, vis a vis Sentrum parkeringshus

Tlf: 222 00 662

info@ibsentannklinikk.no • www.Ibsentannklinikk.no

NYHET!**50 % RABATT PÅ HÅRKLIPP**

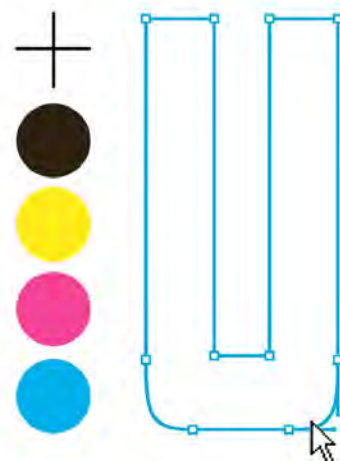
Motta et stempel for hver frisørtime og få hårklipp til halv pris på frisørtime nr 5. Klippekortet får du ved første time.

Kom inn og bestill time eller ring 22 46 08 05

KAN
F R I S Ø R

– er du mester så er du mester!

Vil du jobbe i Norges største studentavis?

JOURNALISTER

Universitas er vaktbikkje, kulturorgan og debattforum for over 60.000 Oslo-studenter. Vi trenger idérike, skriveføre journalister som brenner for å lete fram og skrive spennende saker innen ulike stoffområder og sjangre, som nyheter, kultur, feature, essay, anmeldelser, kommentar- og analyse. Du bør være engasjert og villig til å sette av tid.

Opplys gjerne hvilket stoffområde du helst vil arbeide med.

Spørsmål om stillingen rettes til redaktør Emma Tollersrud.

emma.tollersrud@gmail.com

911 23 791

FOTOGRAFER

Vi trenger dyktige fotografer som kan ta spennende nyhets- og reportasjebilder og portretter som skiller seg ut. Du er teknisk stødig og har evnen til å arbeide selvstendig. Eget utstyr er en forutsetning. Spørsmål om stillingen rettes til fotosjef Skjalg Bøhmer Vold.

skjalgen@gmail.com

926 11 898

DESIGNERE

Vi trenger intelligente og idérike designere som har blikk for god lay-out og kjennskap til verktøyene Universitas arbeider med - InDesign, Illustrator og Photoshop. Mesteparten av arbeidet foregår mandag og tirsdag, og uttegnerne jobber i turnus.

Spørsmål om stillingen rettes til desksjef Benjamin Edward Oliver.

Søknaden må inkludere en portfolio.

benjamin.e.oliver@gmail.com

465 58 033

Søknad, CV og arbeidsprøver sendes til emma.tollersrud@gmail.com.

SØKNADSFRIST 27. JANUAR 2013

UNIVERSITAS er en av Europas største studentaviser, med 34 utgivelser i året. Vi dekker i dag alle læresteder tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akerhus. Vi er stolte av å tilby de viktigste nyhetene om utdanning og akademia og de beste studentrelaterte leseropplevelsene i Norge.

I 65 år har Universitas vært en viktig døråpner inn i mediebransjen for talentfulle journalister, skribenter, fotografer og sidedesignere. Totalt jobber ca. 45 personer i Universitas. Vi satser aktivt på å bringe fram det beste hos hver enkelt av våre medarbeidere.

VI KAN TILBY:

- Et svært godt sosialt miljø i en trivelig, engasjert redaksjon.
- En uvurderlig erfaring for alle som ønsker en fremtid innen journalistikk, foto og medier generelt.
- En variert og spennende jobb med store utviklingsmuligheter og rom for nytenkning og kreativ utfoldelse.
- Du er engasjert og iderik, samarbeider godt og har god leveringsevne og gjennomføringskraft. Tidligere erfaring er en fordel, men ingen betingelse.
- Arbeidet er honorert og lar seg kombinere med studier.
- Universitas vektlegger mangfold og oppfordrer studenter fra alle aktuelle læresteder til å søke, uansett kjønn eller kulturell bakgrunn.

PRØV MORGENBLADET GRATIS I 3 UKER

Slik bestiller du: SMS: MORGEN U til 2030
Nett: morgenbladet.no **eller her** →

Abonnementet stopper automatisk og tilbudet gjelder nye abonnenter i Norge.

Morgenbladet: • En uavhengig ukeavis som utkommer hver fredag
• Riksdekkende og globalt orientert • Fokus på kultur, politikk og forskning • Forum for bakgrunnsanalyse, kritikk og debatt
• Øker mest av alle norske aviser

MORGENBLADET

OMVERDEN

Internasjonale studenter
forårsaker arbeidsledighet

AUSTRALIA: En økning i midlertidige arbeidstakere, utvekslingsstudenter og innflyttere skaper problemer for unge australiere, som sliter med å skaffe seg jobb. Det skriver University World News.

Australske myndigheter har gjort en innsats for å gjøre studier i Australia mer attraktive blant internasjonale studenter, og oppfordrer utlendinger til å søke om arbeids-

visum. Og nå søker titusener av utenlandske studenter om visum etter endte studier i Australia. Ifølge en ny rapport er det først og fremst australiere i aldersgruppa 15 til 19 år som skyves ut av arbeidsmarkedet. Rapporten foreslår å stramme inn på kravene til de som jobber mens de oppholder seg «down under» på reisevisum.

FOTO: CREATIVE COMMONS/MICHAEL MCDONOUGH

Vil ha norske vitnemål

BYTTEHANDEL: Et gjennomkorrupt russisk utdanningssystem ønsker å bygge opp en base av originale vitnemål fra vesteuropeiske universiteter, skriver Universitetsavisa.

Kunnskapsdepartementet (KD) ønsker å hjelpe til ved å oppfordre universitetene i Oslo, Bergen og Trondheim til å bidra med sine maler. Til gjengjeld vil Russland tilby raskere godkjenning av utenlandske utdanninger. KD synes det

er positivt at russiske myndigheter går inn for å forenkle byråkratiet for norske studenter.

– Samtidig er vi opptatt av plagiatproblematikken. Derfor ber vi universitetene om å ta sikkerhetsforanstaltninger, sier direktør ved Universitets- og høyskoleavdelingen, Anne Grøholt.

Universitetet i Oslo har allerede overlevert et eksempelvitnemål, utstyrt med vannmerke og uten underskrift.

FOTO: CREATIVE COMMONS/DANIEL KRUCZYNSKI

Lures til Danmark

FALSK PREMISSER: Unge kinesere lokkes til Danmark med løfte om gratis utdanning og garanti om jobb etterpå, melder Danmarks radio. Det er kinesiske agentbyråer som står for svindelen.

Byråene lover økonomisk støtte fra den danske stat gjennom et

studielegat, men unnlater å fortelle at stipendene bare er tilgjengelig for et mindretall av søkere. Det samme gjelder for utsiktene til jobb. For øyeblikket studerer om lag 1000 kinesere ved danske universiteter og høyskoler.

Elitesat

Mange år med pugging: Baoxin Long (t.v.) og Dan Song (t.h.) uteksaminers fra Beijing International Studies University. Foto: Privat.

Kinas ledere vil ha innovative og kreative studenter, men krever samtidig lojalitet til kommunistpartiet.

UTDANNING I KINA

tekst: Sunniva Skjeggstad
og Jenny Gudmundsen

foto: Hans Dalane-Hval

I midten av november ble Xi Jinping valgt som ny leder av kommunistpartiet i Kina, men det er små sjanser for at høyere utdanning i Midtens rike vil gjennomgå store endringer med det første. Det er i dag mer enn 2000 universiteter og høyskoler i Kina. Landet bruker over 100 milliarder dollar i året på høyere utdanning og har 20 millioner studenter.

Skimter en endring

Professor Mette Halskov Hansen har bodd seks år i Kina. Nå skriver hun bok om individualismen i den kinesiske skolen, og hva som forventes av studentene i det moderne Kina.

Halskov Hansen slår fast at det ikke vil skje store endringer i utdanningsstrategien med det første.

– Det er en høy grad av kontinuitet i et ledelseskifte i Kina. Vi vet utrolig lite om lederne før de kommer til makten. Det betyr imidlertid ikke at det ikke kommer til å skje forandringer i kinesisk utdanning. Lederne kommer

til å følge den linja som er nå, men de kommer til å satse sterkt på utdanning, og på at Kina vil etablere seg i det globale markedet, sier hun.

Professoren forteller at den kinesiske statsministeren, Wen Jiabao, er kritisk overfor kinesisk utdanning, og ønsker å forandre den.

– Han har flere ganger gått ut i mediene og sagt at den kinesiske utdanningen bygger alt for mye på pugging og utenatslære. Dette er ikke tilpasset dagens globale samfunn, mener hun.

Halskov Hansen forteller at kineserne ønsker seg unge borgere med gode grunnleggende kunnskaper og politisk lojalitet til kommunistpartiet, men samtidig er det et ønske om å skape større innovasjon og kreativitet. Å få til begge ønskene på samme tid, er et paradoks, og vil bli

sing i Kina

problematisk, men professoren.

Lojalitet og hard disiplin

Det bekrefter den kinesiske studenten Baoxin Long som sier det trengs hard disiplin for å komme inn på de beste universitetene.

– Mine venner og jeg pleier å si at vi jobber åtte dager i uken. For meg er lørdag en arbeidsdag, mens norske studenter drar på fest i helgene. Kinesiske studenter ville prioritert lesing fremfor å ha det gøy. Vi tar utdanning seriøst, sier hun.

Synet på utdanning henger tett

«Utdanning er en av tre ting kinsererne sparer penger til, i tillegg til sønners ekteskap, og sykepenger til seg selv på eldre dager.»

Professor Mette Halskov Hansen

Ifølge Halskov Hansen er utdanning én av tre ting kinesere sparer penger til, i tillegg til sønners ek-

sammen med ettbarns-politikken, mener Long.

– Hvis man studerer hardt nok, kan man bli noe. På grunn av ettbarns-politikken i Kina, blir barn bortskjemt, men det er også derfor et større press om å prestere. Foreldre vil gjøre hva som helst for barnet sitt og til gjengjeld gjør barna det bra på skolen.

Økende forskjeller

teskap, og sykepenger til seg selv på eldre dager.

– Hvis én i familien ikke har råd til utdanning, hender det ofte at bestemødre eller slektninger i familien låner penger for at utdanningen kan gjennomføres. Utdannelse er et familieprosjekt i motsetning til her i Norge, hvor utdanning er et individuelt prosjekt, forteller hun.

– Mange svindles

Simen Willgoths studerer for tiden i Kina, og er landansvarlig for Association for Norwegian Students Abroad (ANSA). Han påpeker at geografisk bakgrunn har betydning for tilgangen til høyere utdanning.

– Hvor du kommer fra er viktig. Unge kinesere fra byen klarer seg som regel bra, mens de fra landsbygden ofte må reise til byene under harde kår for å jobbe på fa-

brikk. Dette gjelder halvparten av Kinas innbyggere, altså omtrent 650 millioner mennesker, sier han.

Willgoths forteller dessuten at det er økende forskjeller mellom de som studerer.

– De med gode familieforbindelser og store formuer kan snike seg inn på bakgrunn av dette fremfor kunnskap. Men ellers er systemet inndelt etter hvor dyktig man er. Det finnes tusenvis av universiteter i Kina, men man må jobbe svært hardt for å komme inn på de beste.

Det fører til at mange blir ofre for useriøse skoler, sier Willgoths.

– De høye opptakskravene har skapt en underverden av useriøse, middelmådige skoler som tar høye honorar for en dårlig utdanning. Her mangler staten god kontroll og innsyn, og mange utsettes dessverre for svindel.

Ingen jobbgaranti

Willgoths mener at Kina kommer til å satse på eliteutdanningen i tiden fremover.

I Kina, som i Norge, er likevel ikke høyere utdanning en garanti for jobb, selv ikke mastergrader er alltid nok. Willgoths påpeker at yrkesfag har fått en ny betydning i samfunnet, selv om yrkesfagets status ikke har økt.

– Det nye nå er at akademikere begynner å tjene det samme eller dårligere enn arbeiderne, og ofte står uten jobb. For Kina er det en kjempeutfordring. Regjeringen vil derfor øke lønningene for de lavest betalte med 100 prosent på ti år, ifølge den nye femårsplanen. Det man ser er at yrkesfag er preget av lav status og dårlig lønn, som skaper store mangler på kompetent arbeidskraft, sier han.

nyhetsredaksjonen@universitas.no

Snublet i kabel – utløste byråkrati-karusell

En ansatt snublet i en ledning, noe som førte til at det ble skrevet en detaljert rapport om hendelsen og laget en fire punkts tiltaksplan for å hindre at det skjedde igjen.

BYRÅKRATI

tekst: Hans J. Skjong

– Det var en helt enkel sak, jeg snublet over en ledning bak en telefon. Jeg falt, slo kneet mitt, men det gikk bra, sier Astrid Siegmund-Breivik, som er seniorrådgiver i økonomi ved medisinsk fakultet (MED).

Hun er overrasket over at denne hendelsen ble innrapportert.

– Slikt skjer jo overalt, og det var jo mest min egen feil. Jeg kunne jo bare gått andre veien også. Jeg oppfattet ikke ledningen som farlig plassert, sier hun.

I rapporten om den uønskede hendelsen har Helse, miljø og sikkerhets (HMS)-staben skrevet fire detaljerte forslag til tiltak mot løse ledninger. Blant tiltakene er «Flytte møtebordet helt opp mot vinduet» og «legge ledningene langs veggen».

Ryggen fri

Professor i ledelse og organisasjon ved Handelshøyskolen BI, Petter Gottschalk, mener denne typen rapportering vitner om en fryktkultur der det viktigste er å rapportere om hendelser slik at man har ryggen fri hvis noe skjer.

– Slikt byråkrati er en konsekvens av at man ikke har noen tabbekvoter. Byråkratene lager masse dokumenter så de i hvert fall kan si at det ikke var deres skyld, sier Gottschalk.

Ekspløsiv byråkratiøkning

BI-professoren mener dette går inn i et større bilde hvor UiO og andre universiteter og høyskoler blir for rapporteringskåte. Og ser man på økningen i antall byråkrater som står klare til å skrive rapporter, har den økt betraktelig.

Universitetet i Oslo hadde i 2011 1560 årsverk i administrasjonen, 174 flere enn i 2007. Det er en økning på over 12 prosent.

Over samme femårsperiode har antall vitenskapelige årsverk ved UiO bare økt med 3–4 prosent, viser tall Aftenposten har hentet fra Database for statistikk om høyere utdanning.

– Tar to timer å fikse

Men selv om snuble-ulykken skjedde for snart seks uker siden,

Forslag til tiltak mot løse ledninger

1. Flytte grenstaven til midt i rommet ved enden av møtebordet.
2. Sette opp et eget bord til PC og telefon nær grenstaven.
3. Flytte møtebordet helt opp mot vinduet og legge ledningene langs veggen.
4. Legge ledningene i skinne på gulvet slik møtebordet er plassert nå. Alle møterom må vurderes i forhold til fare for snubleulykker.

Kilde: Melding om uønsket hendelse, utarbeidet av HMS-stab ved medisinsk fakultet.

har medisinsk fakultet ennå ikke fått ordnet ledningene.

– Vi har bare flyttet møtebordene slik at folk ikke kan snuble i dem, sier Liv Bjøntegaard Finess, rådgiver i administrasjonsseksjonen ved MED.

– Vi er pålagt fra sentralt hold å innrapportere alle uønskede hendelser, legger Finess til.

Men ifølge Amadi Keita ved hovedkontoret til «elektriker-på-dagen»-selskapet Fixel AS, trenger det overhodet ikke ta lang tid å gjøre ledningene umulige å snuble i.

– Nei, det ville ta to til fire timer å ordne dette, sier han.

Vil ha flere innrapporteringer

– Er det noen hendelser som er for trivielle til å rapportere om, seksjonssjef for UiOs sentrale HMS-stab, Elisabeth Mona?

– Det er ikke noen grense for det, og sett fra et HMS-perspektiv, er vi glade for alle meldinger vi får.

Fra tiltaksplanen.

Da Universitas ringte Venstrealliansens Solveig Figenschou spurte hun først om dette skulle i humorspalten Vi spør.

– Det kan høres komisk ut at HMS-ansvarlig velger å innrapportere denne hendelsen, men det er svært viktig at studenter sikres gode HMS-standarder. Da er slik innrapportering et viktig virkemiddel, sier Figenschou, som også er studentrepresentant i universitetsstyret.

hansjskj@universitas.no

Debatt: Bjørvika er et omstridt prosjekt. Lederen i Velferdstinget i Oslo og Akershus, Birgit Skarstein, håper fortsatt på SiO-boliger ved Operaen i Oslo.

Frykter bygge-nekt i Bjørvika

Konkurransen om den eksklusive Bjørvika-tomta spisser seg til. SiO vil bygge studentboliger, men frykter at de ikke får lov.

BJØRVIKA-DEBATTEN

tekst: Anders Rikstad

foto: Hans Dalane-Hval

Ifølge Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) kan de bygge flere og billigere leiligheter enn konkurrentene, fordi de som studentsamskipnad slipper det lovfestede kravet om 100 prosent universell utforming.

Studentsamskipnader fikk i april i år unntak fra forskriftene om utforming, blant annet fordi det ikke er meningen at man skal bo i disse leilighetene hele livet.

Men nå har Hav eiendom, som eier den aktuelle tomten, allerede tegnet opp plantegninger for byggene, uten å ta hensyn til SiOs unntak fra universell utformings-reglene, og sier det er for sent å gjøre endringer i prosjektet.

– Det stemmer at vi har lagt frem tegninger med universell utforming, som vi er lovpålagt å gjøre. Det betyr ikke at SiO er ute av konkurransen, sier John Skogen, prosjektdirektør i Hav eiendom.

Vanskelig debatt

Lederen for Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT), Birgit Skarstein, ønsker at SiO skal få bygge og drifte studentboligene på tomten.

Unntaket i byggeforskriften, som sier at SiO bare trenger å

bygge 20 prosent av boligene sine med universell utforming, er en av grunnene til at SiO kan levere billigere leiligheter.

Skarstein er skuffet over hvordan Oslo kommune har opptrådt i saken.

– Vi ønsker tomten i Bjørvika og derfor liker vi ikke signalene som kommer fra kommunen og Hav eiendom. Det er ikke første gang de starter på et soloprosjekt uten å høre med VT og SiO. I høst fikk vi høre fra NRK at kommunen hadde startet et nytt prosjekt med kommunale studentboliger.

«Det er ikke bare å snu rundt på prosjektet nå.»

John Skogen, prosjektdirektør, Hav eiendom

Dyr leilighet uten støtte

Husbanken kan gi et tilskudd på 250 000 kroner per leilighet til utbyggen av boligene, hvis kostnaden av å bygge den er mindre enn 700 000 kroner per enhet.

Planene til Hav eiendom sprenger denne rammen.

– Er Husbankens tilskuddsgrense på 700 000 kroner per enhet ivarettatt?

– Nei, det er en helt urealistisk grense. Den må revurderes av politikerne hvis de vil sette fart i studentboligbygginga. Tomten i Bjørvika er dyr, og byggekostnadene er høye i hele Oslo.

– Hva er konsekvensene for studentene hvis støtten fra Husbanken uteblir?

– Det betyr at leien blir høyere for den enkelte student, sier Skogen.

Han legger til at plantegningene slik de er i dag vil føre til at man får 30 færre hybelenheter, fordi det er planlagt å bygge alle med universell utforming.

SiO er i dag en av flere som ønsker å bygge og drifte studentboligene. Hav eiendom vil ikke si hvem konkurrentene er, men sier det er snakk om både norske og utenlandske aktører.

I ilden

Styreleder i SiO, Marianne Rustberggard, mener SiO er den beste garantisten for billige studentboliger.

– SiO skal bidra til lik rett til utdanning. Det gjør vi ved å bygge studentboliger som studentene har råd til å bo i. Studentboliger er midlertidige mikroboliger, og det er derfor i større grad forsvaret å gjøre unntak fra kravet om 100 prosent universell utforming, sier Rustberggard.

anders.rikstad@universitas.no

BILLETTSALGET STARTER 29. NOVEMBER

OF MONSTERS AND MEN (IS)

REBEKKA
KARLJORD

MONICA HELDAL

TØNES

ANGEL HAZE (US)

6-10
AUG

OK KULTOKRATI

GOAT (SE)

BILLETTSERVICE.NO / 81533133
NARVESEN / 7-ELEVEN

The power of
Hi-Fi klubben

WWW.OYAFESTIVALEN.NO

Øyafestivalen er støttet av
Oslo kommune, Kulturdepartementet
og Utenriksdepartementet

 **TRAINEE
INNLANDET**
– en stjernestart på karrieren

NYUTDANNET? TRAINEE INNLANDET ER NÅ
PÅ JAKT ETTER NYE STJERNEKANDIDATER.

VIL DU BLI EN AV OSS?

Som Norges første og største regionale trainee program har vi snart 15 års erfaring med å sette den enkelte trainees faglige og personlige utvikling i fokus. Vårt toårige program gir nyutdannede mulighet til å bruke sin kompetanse inn mot våre medlemsbedrifter bestående av lokale, nasjonale og globale aktører innenfor blant annet vareproduserende industri, treforedling, vann og avløp, energi, spill, bank, helse og kommunal sektor.

Søknadsfrist: 30.01.2013

Les mer og søk på:

www.traineeinnlandet.no

Kontaktinformasjon:
Marianne Slåtten | Telefon (+47) 469 86 736
Epost: marianne.slatten@oppfrisk.no

Mot skolepenger: – Vi skal ikke signalisere at skolepenger er riktig, og det vil man gjøre ved å støtte BI-studentenes forslag, sier Øyvind Berdal, leder i Norsk studentorganisasjon (med ryggen til). Bildet er fra NSOs landsmøte i vår.

NSO gir BI en kald skulder

BI-studentenes forslag om økt stipend for skolepenger får ikke støtte av Norsk studentorganisasjon.

KAMPSAK

foto: Geir Molnes og Hans Dalane-Hval (arkivfoto)

BIs studentforening (SBIO) har i høst jobbet for at studenter ved private høyskoler skal få igjen 50 prosent av skolepengene de betaler som stipend. Norsk studentorganisasjon (NSO) har besluttet at de ikke vil støtte forslaget.

På landsstyremøtet 25. november stemte fire av de fem sentrale styremedlemmene mot forslaget.

– Vi er per definisjon imot skolepenger. Derfor støtter vi heller ikke forslaget til BI-studentene, fordi det signaliserer at det er ok med skolepenger. Gratisprinsippet i utdanningen er veldig viktig for oss, sier NSO-leder Øyvind Berdal.

– Bryter med NSOs prinsipper

Mats Kirkebirkeland, politikk- og samarbeidsansvarlig i SBIO, mener vedtaket strider mot viktige prinsipper i NSO.

– Det bryter med NSO sitt prinsipp om lik rett til utdanning uavhengig av økonomisk bakgrunn. Jeg mener NSO bør ta det på alvor, siden forslaget er i tråd med de viktigste prinsippene til NSO, sier Kirkebirkeland.

SBIO er ikke medlem i NSO. Det blir neppe mer sannsynlig at de velger å melde seg inn i organisasjonen etter dette vedtaket.

– Dette er en viktig sak for oss. Det største problemet er spørsmålet om vi skal gå inn i en organisasjon som er imot vår eksistens. Hvis NSO hadde

vært mer positive til dette, så hadde det vært lettere for oss å bli med. Men vi kommer til å fortsette å kjempe for dette forslaget, uavhengig om vi blir med i NSO eller ikke, sier Kirkebirkeland.

– Ikke vennlige

– Hva synes du om NSO sin holdning til privatskoleutdanning?

– De er veldig opptatt av offentlig utdanning. Det private er hele tiden sekundært. Jeg vil se mer likestilling mellom private og offentlige utdanninger, sier han.

– Er NSO privatskolefiendtlige?

– Delvis. De er ikke vennlige, men de er ikke helt fiendtlige heller. De aksepterer at private utdanninger er et gode, men at det er et sekundært gode. Samtidig aksepterer de at vi har A og B-studenter, der de offentlige studentene prioriteres, sier Kirkebirkeland.

«NSO aksepterer at vi har A og B-studenter.»

Mats Kirkebirkeland, politikk- og samarbeidsansvarlig i SBIO.

Ingen støtte

Berdal synes på sin side at det ikke er problematisk at privat-

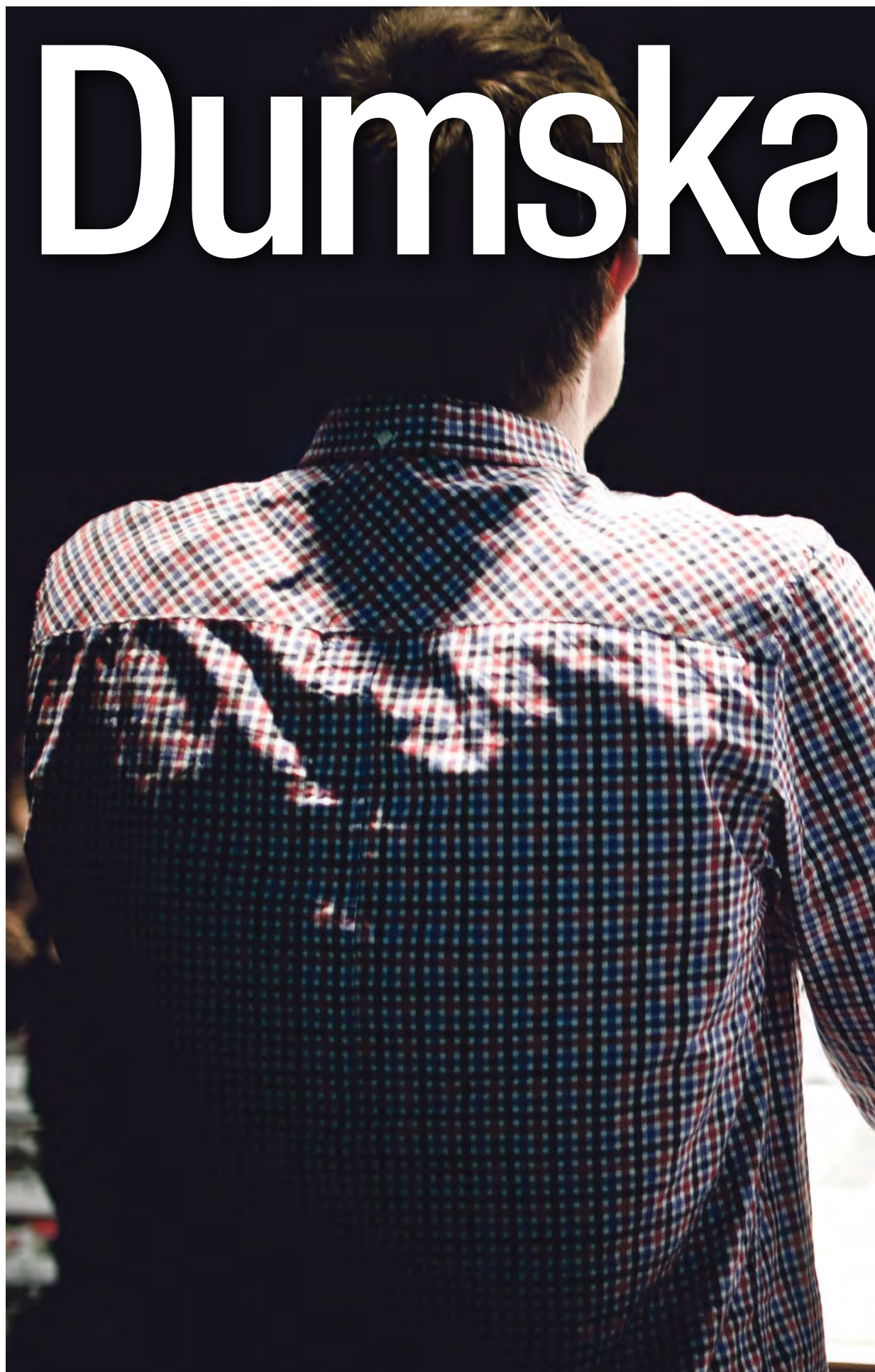
skolestudenter får høyere studielån enn de som velger offentlige utdanninger.

– Å studere ved en privat høyskole er et valg studentene tar selv. Vi skal ikke signalisere at skolepenger er riktig, og det vil man gjøre ved å støtte BI-studentenes forslag, sier Berdal.

– Så BI-studentene får ingen draghjelp i sitt lobbyarbeid for økt stipend til privatskolestudenter?

– Jo, vi kjemper for at stipendet økes for alle studenter, men ikke at stipendet skal øke bare for BI-studenter, sier Berdal.

geirmoln@universitas.no

Studentpolitikere koster: Landsmøtet til NSO i vår kostet norske studenter 1 750 000 kroner. Men hadde ryggen til leder Øyvind Berdal vært like fin om han måtte sove i en gymsal? Arkivfoto: Hans Dalane-Hval.

Studentpolitikere blir stadig dyrere å underholde. Hvor mye komfort skal de kunne unne seg på studentenes regning?

NYHETS-KOMMENTAR

tekst: Håkon Frede Foss

Studentpolitikere fra hele landet var denne helgen samlet i Oslo for å delta på Norsk studentorganisasjons (NSO) landsstyremøte. Som seg hør og bør, brukte studentpolitikerne store deler av møtetiden på å diskutere seg selv. Stridsspørsmålet dreide seg om studentpolitikere bør få bo på

hotell når de deltar på møter og konferanser.

– Det er flaut å bo på hotell, proklamerte Stian Lågstad (UiO) fra talerstolen. Noen vil påstå at det var mer som var flaut på denne helgens landsstyremøte.

Utgangspunktet for hotelldebatten var ledelsens forslag til budsjett for 2013. I det foreløpige budsjettforslaget planlegger ledelsen i NSO å bruke drøyt 7,5 million kroner på møter, konfe-

ranser, hotell og flyreiser. Dette vil tilsvare en økning på nærmere 700 000 kroner sammenlignet med årets forbruk (se grafikk).

Budsjettforslaget skapte reaksjoner fra de mer sparsommelig anlagte studentpolitikerne, og det ble fremmet flere drastiske kuttforslag.

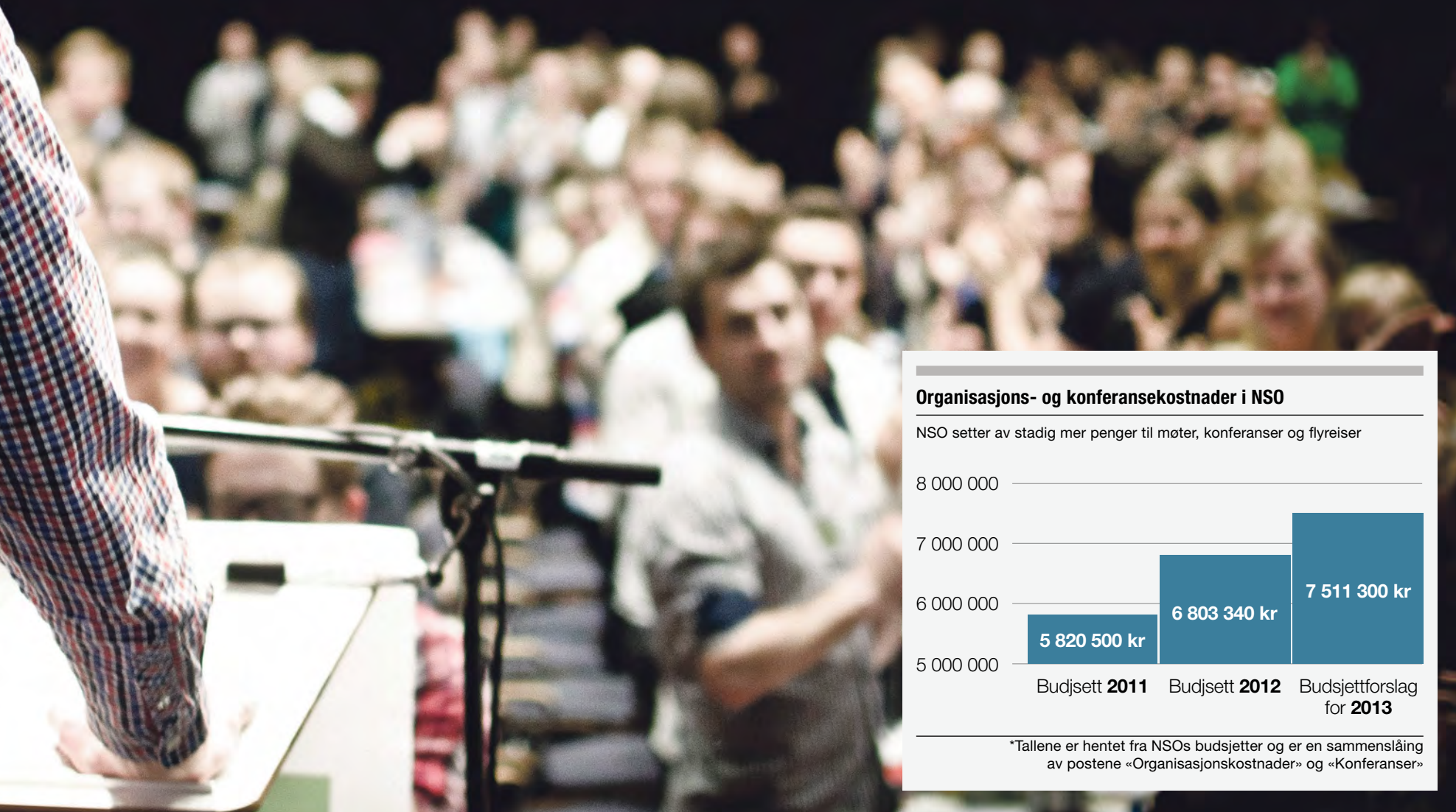
– Pengebruken i NSO er ufatte- lig ekspansiv, sa Johan Tunestam (UiO). Hvis studentpolitikere krever hotellstandard for å dra på møter, får de heller holde seg hjemme, mente han.

Men bare tanken på at landsmøtedelegatene til neste år må sove i gymsaler, fikk flere av møtedeltakerne til å grøsse.

– Landsmøtet er ekstremt utmattende, poengterte Jorid Martinsen fra NSOs arbeidsutvalg.

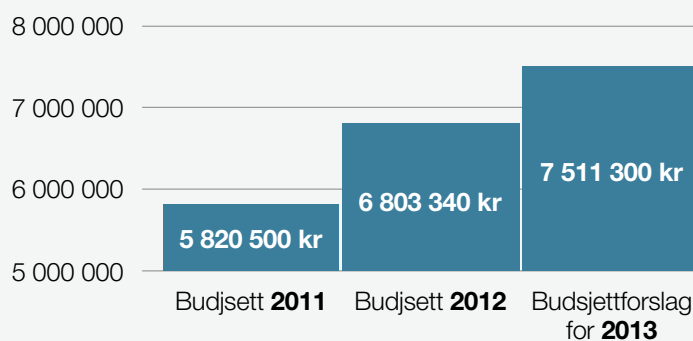
– Det er for mye å forvente av

pens hotell

Organisasjons- og konferansekostnader i NSO

NSO setter av stadig mer penger til møter, konferanser og flyreiser

*Tallene er hentet fra NSOs budsjetter og er en sammenslåing av postene «Organisasjonskostnader» og «Konferanser»

våre tillitsvalgte at man må sove på en sovesal. De ville ikke ha energien til å delta på møtene, og det ville ikke være fristende å delta, sa Martin- sen.

Når hotell- debatten begynte å trekke ut i tid, kunne man nesten få litt sympati med dette argumentet.

Andre ut- trykte bekymring for hva NSO skal gjøre med alle pengene som ville blitt til overs dersom hotell- kostnadene ble kuttet.

– Jeg synes det er litt komisk

at vi må kutte dette. Da vil NSOs egenkapital øke, og pengene blir bare stående på konto. Det er konsekvensen av å barbere bort hotellstandard på landsmøtet. Hva skal vi gjøre med egenkapita- len? spurte Wil- liam Giffen Sæbø (HiOA).

– Jeg har selv sovet på sovesal i fem dager, og ble ganske sliten i ryggen, kunne han fortelle.

Det ble også diskutert hva slags symboleffekt det vil ha å la studentpolitikere sove på vonde liggeunderlag og

spise tørt brød til frokost.

– Vi jobber hele året for at sta- ten ikke skal anse oss som fattige studenter. Hvis signaleffekten blir at vi skal være fattige studenter – er det greit? spurte Tuva Aune Wettland, leder av studentparla- mentet på HiOA, retorisk.

Debatten roet seg noe etter at en av delegatene minnet landsstyret på at møtet ble streamet på inter- nett og dermed kunne observeres av utenforstående. Mange der ute har jo tross alt sovet noen netter i en gymsal og kommet noenlun- de helskinnet fra det. Hva vil de tenke om denne debatten?

Men kuttforkjemperne måtte likevel kaste inn hotellhåndkleet da det gikk til votering. Det endte med at studentpolitikerne på konferansesenteret NITO stemte

for å bruke mer penger på seg selv, før de spiste julemiddag på Thon Hotell Linne og fikk hvile ut på hotellrommene.

Det har sin pris å ha en egen interesseorganisasjon. Det koster omlag 17 millioner kroner i året å drifte NSO, og 80 prosent av inn- tektene kommer fra studentenes semesteravgifter.

Studentpolitikerne må derfor trå meget varsomt når de skal be- stemme, og begrunne, hvor mye penger de skal bruke på seg selv i form av lønn, flyreiser, hotellopp- hold og konferansesentre.

Hvis egenkapitalen til NSO er for høy, er ikke løsningen å bruke den opp på roomservice og frokostbuffé, men heller å betale tilbake medlemskontingenten til medlemmene. Og hvis hotellopp-

hold er den nødvendige motiva- sjonen for å delta på landsmøtet, spørs det om vi har valgt de rette delegatene.

Vi skal av praktiske årsaker unne studentpolitikerne våre noen netter på hotell, og NSO- ledelsen skal få bruke tiden sin på det faglige innholdet i møtene, framfor å smøre brødsriver og or- ganisere overnattinger på hytter og i gymsaler.

Men kostnadsveksten bør like- vel bekymre studentpolitikerne, så vel som studentene som vel- ger dem. Og de som forsvarer de økende kostnadene, bør finslipe retorikken. Når studentpolitikere skal forsvare å bruke penger på seg selv, gjelder det at argumen- tene sitter.

haakonff@universitas.no

Utgivelsesplan 2013

NUMMER	ANNONSEFRIST	UTGIVELSE
1	14. jan	16. jan
2	21. jan	23. jan
3	28. jan	30. jan
4 Magasin	4. feb	6. feb
5	11. feb	13. feb
6	18. feb	20. feb
7	25. feb	27. feb
8 Magasin	4. mar	6. mar
9	11. mar	13. mar
10	18. mar	20. mar

Opphold grunnet påske

11 Magasin	8. apr	10. apr
12	15. apr	17. apr
13	22. apr	24. apr
14	29. apr	2. mai
15 Magasin	6. mai	8. mai
16	13. mai	15. mai
17	20. mai	22. mai
18 Magasin	27. mai	29. mai

Sommerferie

19 Velkomstbilag	12. aug	14. aug
20	19. aug	21. aug
21	26. aug	28. aug
22 Magasin	2. sep	4. sep
23	9. sep	11. sep
24	16. sep	18. sep
25	23. sep	25. sep
26 Magasin	30. sep	2. okt
27	7. okt	9. okt
28	14. okt	16. okt
29	21. okt	23. okt
30 Magasin	28. okt	30. okt
31	4. nov	6. nov
32	11. nov	13. nov
33	18. nov	20. nov
34 Magasin	25. nov	27. nov

Til Universitas' annonsører

Universitas har et opplag på 17 000, og dekker alle lære- steder tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus. Avisa distribueres foreløpig på Universitetet i Oslo, Idrettshøg- skolen, Musikkhøgskolen, Kunsthøgskolen i Oslo, Menighets- fakultetet, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, Veterinær- høgskolen, Akupunkturhøgskolen, Handelshøgskolen BI, Høgskolen i Oslo, Politihøgskolen og Markedshøgskolen.

Annonsepriser 2013

MODUL	BREDDE	HØYDE	PRIS
Modul 2 forside	245mm	55mm	9.100,-
Helside	245mm	355mm	17.560,-
Halvside stående	145mm	355mm	10.860,-
Halvside liggende	245mm	177mm	9.050,-
Modul 3	145mm	177mm	5.430,-
Modul 4	95mm	355mm	7.245,-
Modul 5	245mm	70mm	3.620,-
Modul 6	145mm	70mm	2.180,-
Modul 7	95mm	210mm	4.350,-
Modul 8	45mm	355mm	3.620,-
Modul 9	95mm	140mm	2.900,-
Modul 10	95mm	70mm	1.450,-

TILLEGG	PRIS
Farge per annonse	1.575,-
Nyhetsside	800,-
Kulturside	600,-

NETTANNONSER	BREDDE	HØYDE	PRIS/UK
Toppbanner	768px	150px	2.625,-
Stolpe	172px	500px	2.625,-
Knapp	180px	150px	550,-

(alle priser i NOK og eks. mva)

MODULKART

ANNONSEANSVARLIG GEIR DORP TREFFES PÅ

tlf. (kl. 8–14):
22 85 32 69

e-post:
geir.dorp@universitas.no

Vil ha makta i student-Oslo

Tone Vesterhus og Magnus Nystrand er foreløpig de eneste som vil bli Oslo og Akershus' mektigste studenttillitsvalgte neste år.

Klare for valgkamp: Magnus Nystrand og Tone Vesterhus er eneste kandidater til ledervervet for hvert sitt studentorgan. De er enige om at det er viktig å få studentsaker på dagsorden under neste års valgkamp.

LEDERVALG

tekst: Jenny Dahl Bakken

foto: Helle Gannestad

Den 3. desember skal Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT) velge hvem som skal lede VT og hvem som skal være styreleder for Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) i 2013.

Tone Vesterhus stiller som eneste kandidat til leder for VT, og Magnus Nystrand som eneste kandidat til leder for SiOs hovedstyre.

De nye lederne har et krevende år i vente. Flere nåværende og tidligere studentpolitikere, trekker fram manglende evne til å samarbeide for et felles mål som et problem for Velferdstinget. De mener møtene i stedet er preget av politisk konkurranse og ideologiske uenigheter.

Politisk krigføring

En av representantene går så langt som å kalle situasjonen for «tidvis krigføring mellom institusjonene». Det trekkes også fram som et problem at Velferdstinget er mest opptatt av ideologi og prinsipper. Da blir lite gjort. Beskjeden er klar: Velferdstinget må bli mer pragmatiske og sette studentenes interesser først – ikke sine egne, politiske interesser.

Tidligere i høst skrev Universitas om rot med pengetildelinger på Velferdstingets tildelingsmøte, der representanter stemte for å gi penger til foreninger og organisasjoner de selv sitter i styret til.

Det har studentparlamentslederne på Universitetet i Oslo, Høgskolen i Oslo og Akershus og Handelshøyskolen BI reagert på, og de har etterlyst klarere retningslinjer for utdeling av studentenes penger.

jennydb@universitas.no

Kandidatene

Tone Vesterhus

Vil sette dagsorden

Tone Vesterhus stiller som leder for Velferdstinget (VT). Hun sitter i dag i VTs arbeidsutvalg som samskipnadskontakt.

– Hvorfor stiller du som leder?

– Fordi Velferdstinget i Oslo og Akershus har et stort potensial for å bli mer slagkraftige. Vi må bli flinkere til å formidle at studentboliger er en investering, ikke en utgift.

– Hva blir de største utfordringene i neste VT-periode?

– Det er valg. Det blir en utfordring for oss å markere oss. Dessuten bør vi kurse representantene bedre så flere av dem er aktive i debatten og kan påvirke VTs politikk.

– Hva er dine hjertesaker?

– Jeg er veldig opptatt av rammevilkår for studentboliger. Jeg har jobbet aktivt for å gjøre gradert sykestipend permanent. Dessuten må det psykiske helse tilbudet styrkes. Men jeg kommer så klart til å jobbe for de tingene som VT ønsker at jeg jobber med.

– Hvordan skal Velferdstinget legge press på politikerne?

– Studentorganisasjonene må forstå at vi har et felles mål så vi kan stå sterkere sammen. Vi må alliere oss med partier og organisasjoner der det er lurt. Vi er Norges nest største studentorganisasjon, og må bli mer toneangivende enn vi er i dag!

Magnus Nystrand

Studentboliger i sentrum

Magnus Nystrand er innstilt som SiO-leder av hovedstyret i samskipnaden. Han er i dag nestleder i SiOs hovedstyre og var leder for Velferdstinget i 2011.

– Hvorfor stiller du som leder?

– For å vise at SiO har musklene til å levere gode tjenester. Noe av det viktigste vi gjør er å bygge studentboliger, men da er det viktig at det blir enklere. De siste årene har utviklingen på det området gått feil vei.

– Hva blir de største utfordringene i neste SiO-periode?

– I dag konkurrerer vi med andre tilbydere på blant annet barnehage og kantine. Det er en utfordring å bevise for studentene

at vi er det beste alternativet.

– Hva er dine hjertesaker?

– Boliger er uten tvil en hjertesak. Jeg har også som hjertesak å formidle at SiO gjør studiehverdagen lettere, og ivaretar lik rett til utdanning for alle.

– Hvordan skal SiO legge press på politikerne?

– Jeg håper at Velferdstinget vil ta seg av mesteparten av det politiske presset. Vår rolle skal være å informere om studentboliger og andre saker som er viktige for studenter.

debattredaktør: **Thorbjørn K. Borlaug**
t.k.borlaug@universitas.no 413 13 690

Kronikk: **3500 tegn**

Leserinlegg: **maks 2000 tegn**

Replikk: **800 tegn**

Sendes til: **universitas@universitas.no**

Frist: **fredag klokka 15**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

Høyresidebløff

«NÅ skal vel arbeiderpartiet og de andre regjeringspartiene være rimelig forsiktige til å henvise til valgflask hos andre. 11 måneder studiestøtte var nå en gang noe alle de sittende regjeringspartiene lovte i valgkampen, men som ikke ble «prioritert» i regjeringserklæringa.... Ufattelig billig og historieløst poeng av Aasen!

Andreas Faye-Lund

Hva ellers skal man forvente av Høyre og spesielt Frp? Frp ønsker tross alt å ødelegge Lånekassen og kaste den i historiebøkene slik at vi alle sammen må tigge hos banken. Man må ikke la seg lure av verken H eller Frp. De er Lånekassen sine største fiender og ønsker å enten svekke eller ødelegge Lånekassen.

Student2012

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Høyre og Frp svikter BI-studentene»

Psykolog eller psykolog?

«Jeg ønsker å opplyse om en sak som jeg nå har poengtert på facebook. Jeg lurte på om vi burde se litt på elefanten i rommet (habilitetsproblem?). Fagutvalget har ekstremt dyktige folk som jobber hardt for studentenes interesser. Men jeg ser det som (ekstremt) problematisk at leder i Fagutvalget, Reidar Jessen og nestleder i Fagutvalget Serina FS, begge profesjonsstudenter, er to av de sterkeste motstanderne av forslaget fremmet av en gruppe studenter de selv skal representere. Fagutvalgsmedlemmer skal representere alle studenter ved psykologisk institutt. Fagutvalget bør etter min mening tilrettelegge for diskusjon, og eventuelt ta med seg tendensene i diskusjonen videre til instituttstyret og fakultetet, og media.

Denne informasjonen burde Universitas få med i artiklene sine i fremtiden, og aller helst benytte mer nøytrale studenter.

Emilie Wesche Guttormsen

Psykologi er et bredt kunnskapsfelt og flere fagfelt som selvsagt utøves av flere profesjoner og brukes i mange sammenhenger. I alle land unntatt Norge er psykologer folk med utdanning opp til minst mesternivå innenfor vitenskapen psykologi. Noen av disse har skaffet seg spesialkompetanse og praksistillatelse innen anvendelsen psykoterapi, andre på andre felt.

De norske uforståelig selvbenævnte «profesjonspsykologene» er i forståelig språk psykoterapeuter og det er den tittelen de rettmessig kunne beskytte. Å reservere tittelen psykolog utelukkende for psykoterapeuter er absurd, særnorsk og skadelig for det store fagfeltet psykologi i Norge.

Professoren

Som sagt i en annen tråd: Ett råd til alle psykologistudenter som ikke er på «profesjonsstudiet»: som med alle slike ting i Norge må dere forvente BARE konsekvent negativitet fra «profesjonspsykologene» og «-studentene». De har foreløpig et ulogisk bredt og rent nasjonalt navnemopol de vil bruke ALLE midler for å beholde. Med nebb og klør. Derfor er advokater og EU-rett den ENESTE veien dere kan gå. Utelukkende tvang vil noensinne virke. Den kan til gjengjeld virke rimelig raskt hvis dere begynner å organisere prosjektet. Det er selvsagt komisk at «profesjonsstudentene» står så åpenbart uten rasjonelle argumenter og er villige til å prostituere sin egen hjerne så grundig. Men det er utelukkende fordi de vil beskytte sin uberettigede monopol tittel koste hva det koste vil.

Peter

Hentet fra debatten til nyhetssaken «Kan skade pasientene»

«Det er selvsagt komisk at «profesjonsstudentene» står så åpenbart uten rasjonelle argumenter og er villige til å prostituere sin egen hjerne så grundig.»

Peter, Hentet fra debatten til nyhetssaken «Kan skade pasientene»

LESERNES MELDINGER

Send sms til 925 68 716

«Empiri viser at HF-doene alltid er eklere enn SV-doene.
Tverrfaglig studine og student

«Lette etter hermeneutiske tomater på Bunnpris. På tide å dra hjem.
HF-student

«MJAU!
anonym

«Nytter livet uten eksamen til jul, chill! Ikke få hjerteinfarkt

da folkens
anonym

«Bokcafeen... we meet again
apatisk

«Hei studentparlamentsrepresentanter som skal på julebord på fredag. Kaninen begynner å se seg om etter et nytt hjem, og matmor følger med.
anonym

Studentbarn trenger også lekeplasser

STUDENTBOLIGER

Catrine Harila, nestleder Studenter med barn Oslo

Studentboliger sikrer lik rett til utdanning, og dette gjelder spesielt studenter med barn. For oss er det avgjørende å bo billig, i tillegg til å ha nærhet til barnehage og studiested. SiO tilbyr egne familieboliger, men felles for de fleste er at de er små. Mangel på plass inne har vært kompensert med fine lekeområder ute,

noe som har bidratt til et godt bomiljø for studentfamiliene. Nå har imidlertid SiO bestemt seg for å fjerne tilbudet, delvis for familieboligene i Sognsveien 102, og helt for familieboligene i Sogn studentby.

SiO legger til grunn at de nåværende lekeapparatene ikke oppfyller gjeldende sikkerhetskrav. Studenter med barn Oslo synes det er bra at SiO tar tak i sikkerhet, men vi er skuffet over at det ikke er planlagt å erstatte lekeapparatene. Uteområdene har vært en avgjørende faktor for å

skape trivsel, og stimulere barna til fysisk utfoldelse. SiO mener at foreldrene i Sogn studentby kan ta med barna til barnehagene i nærområdet, og at dette er et godt nok tilbud. I Sognsveien 102 skal det opprettes «et slags tilbud», uten at det er klart hva dette innebærer for de 80 familieleilighetene der. Dette stiller vi oss kritiske til.

Dersom foreldrene skal ta med barna til barnehagene kan dette kun gjøres utenom barnehagenes åpningstider. Dette medfører at det ikke er mulig å ta barna med ut før etter kl 17 på ettermiddagen. Dette utelukker dermed de som er hjemme

med barn i forbindelse med permisjon eller ferier. I tillegg fører avstanden til barnehagene til at de litt større barna, som tidligere kunne vært ute og lekt mens foreldrene lager middag, ikke lenger har et trygt miljø å leke i.

Vi synes det mangler initiativ til alternative løsninger. Dersom SiO ikke har midler til å erstatte lekeapparatene synes vi det kunne vært undersøkt om det er

mulig å skaffe midler gjennom andre kanaler, for eksempel Gjensidige Stiftelsen. I bunn og grunn er det jo barna dette går utover.

«I Sognsveien 102 skal det opprettes 'et slags tilbud', uten at det er klart hva dette innebærer for de 80 familieleilighetene der. Dette stiller vi oss kritiske til.»

Engasjementsvakuuemet

STUDENTENGASJEMENT

Camilla Holm, læringsmiljøansvarlig HFSU

Jeg har lenge vært med å drevet fakultetspuben Uglebo og derfor burde jeg vel være uenig med

det Skaufjord skriver i sin kulturkommentar «Vaffelvakuum». Jeg er allikevel ganske enig. Men det manglet et poeng som burde vært tilstede. Skaufjord spør hvor DJene og bookerne som i fremtiden skal påvirke og forme Oslos uteliv er. Dette er et spørsmål jeg ofte stiller meg selv.

Hvis den gjengse student skal, ifølge Skaufjord, ha et behov for å avreagere utenfor festivalsesongen, burde de naturligvis dukke opp og engasjere seg i kjellerforeningene for å skape arrangementer, burde de ikke? Jeg vil gjerne at Uglebo skal være en del av Oslos kulturliv, jeg vil gjerne ha sprudlende torsdager (i dobbelt betydning) og up-and-coming Osloband på plakaten! Men det avhenger også av at studenter engasjerer seg.

Men som Skaufjord også påpeker virker det som om vi «kun driver med vaffer, quiz og internfester». Men det er viktig å ha internfester også! Det skal lønne seg å være frivillig. Vår største begrensning er at fakultetspuben drives av frivillige, samtidig som det blir mer og mer nødvendig for studenter å jobbe ved siden av studiene for å klare seg. Man må kunne få såpass igjen at man kan være villig til å prioritere frivillig og relevant engasjement fremfor kassa på Rimi. Og når ikke man kan gi lønn, kan man i allefall gi hyttetur, julebord og internfester istedet. Pluss billigere øl og gratis kaffe, selvsagt.

Det er lett å bli med i en kjellerforening og å få til det arrangementet DU vil ha. Vi tjener på å ha arrangementer for «alle». Men realiteten er at selv om jeg skulle ønske vi kunne ha åpent hver kveld har vi ikke den muligheten nå. «Vi» er ikke majoriteten av studentene ved fakultetet, men vi kan bli det! Å være med i en forening er noe av det viktigste man kan gjøre ved siden av studiene (både som CV-mat og for det sosiale miljøet), og jo flere som er med i en forening, jo mer kan vi gjøre!

Paradoksalt nok trekker gode arrangementer til seg nye folk som kan bli interne, men vi kan ikke ha gode arrangementer hvis ikke det er noen der med ideene. Det er veldig fint at du tipser for ølen, men vi setter mer pris på at du blir med å engasjerer deg i foreninga. Skaufjord skriver at

han vil at Blindernkjellerne skal motbevise ham. Jeg vil også det. Men det krever at nettopp DU blir med. Og det kan du!

mellom FAG

UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

I laboratorier verden over forskes det fram nye teknologiske løsninger, som rykker robotene sakte men sikkert nærmere menneskelig intelligens. Veien mot målet er full av hindringer, men når vi kommer dit – er vi klare for å hilse maskinene velkommen?

REPORTASJE tekst: Agnes Klem foto: Patrick da Silva Sæther

ROBOTIKK OG MORAL

SAMARBEID: Kirurg Jon-Roar Hoff og operasjons-sykepleier Maaria Miiros-Salonen klargjør «Da Vinci»-maskinen til et prostatainngrep. Metallpinner med kameraer og instrumenter stikkes inn i magen, før roboten kobles på.

En svær, hvit-grå maskin med edderkoppaktige armer tårner over en til sammenligning bitteliten menneskekropp. Kroppen er dekket i grønt og plast på operasjonsbordet på urologisk avdeling på Aker sykehus. Det er tøvær ute. Inne småprater sykepleiere og kirurger med hverandre, mens de fikler med menneske og maskin og ber oss sette oss pent ned så vi ikke besvimer. Kirurg Victor Berge trækker metallstaker inn i magen på syttiåringen, som skal opereres for prostatakreft, mens operasjonssykepleiere passer på at gigantedderkoppen ikke krasjer i pasientens slappe armer og bein. Det hele ser nesten brutalt ut, men pasienten er i de beste hender.

Denne morgenen skal prostataen ut gjennom pasientens navle, og det er den robotiske «Da Vinci»-maskinen som skal stå for kutting, brenning, sying og saksing før kirurgene kan fiske den ut. Berge setter seg godt til rette i en konsoll i hjørnet av rommet og griper joystickene foran seg. To menneskeføtter i grønne sokker plasseres på et sett av fire pedaler, mens matchende, grønne crocs settes pent til side.

– Er vi klare? Berges stemme lyder over en

«Vi vet at en robot kan kopiere bevegelser, men målet er å få den til å gjøre noe den ikke har gjort før, på egenhånd.»

Jim Tørresen, instituttleder for robotikk og intelligente systemer, IFI.

høytaler ut i rommet.

På en stor skjerm bak pasienten dukker et ti ganger forstørret bilde av innsiden av buken opp. Berges kirurgkollega, Jon-Roar Fosse, assisterer under operasjonen og passer på at alt går som det skal borte ved pasienten. Han er mildt sagt optimistisk på vegne av bruken av robotikk-hjelpemidler til kirurgiske inngrep, og prater villig i vei mens Berge og roboten gjør seg klare.

– Før brukte vi manuell laparoskopi, kikkhullsoperasjoner med stive metallinstrumenter som vi manøvrerte selv. Når vi bruker «Da Vinci» er det som å sitte inne i kroppen til pasienten. Om 15–20 år, tror jeg vi bare vil bruke robotassistert kirurgi på denne type operasjoner.

Mens Fosse skryter av sin metalliske venn, er Berge og «Da Vinci»-maskinen i ferd med å skride til verket. Sammen skal de sørge for at pasienten blir kvitt kreften. Men hvordan i all verden kom dette hyperteknologiske samarbeidet mellom menneske og maskin i stand? Svaret er robotikk.

Et par uker tidligere sitter en blåøyd, for ikke å snakke om vettskremt, journalist inne i et laboratorium på Institutt for infor-

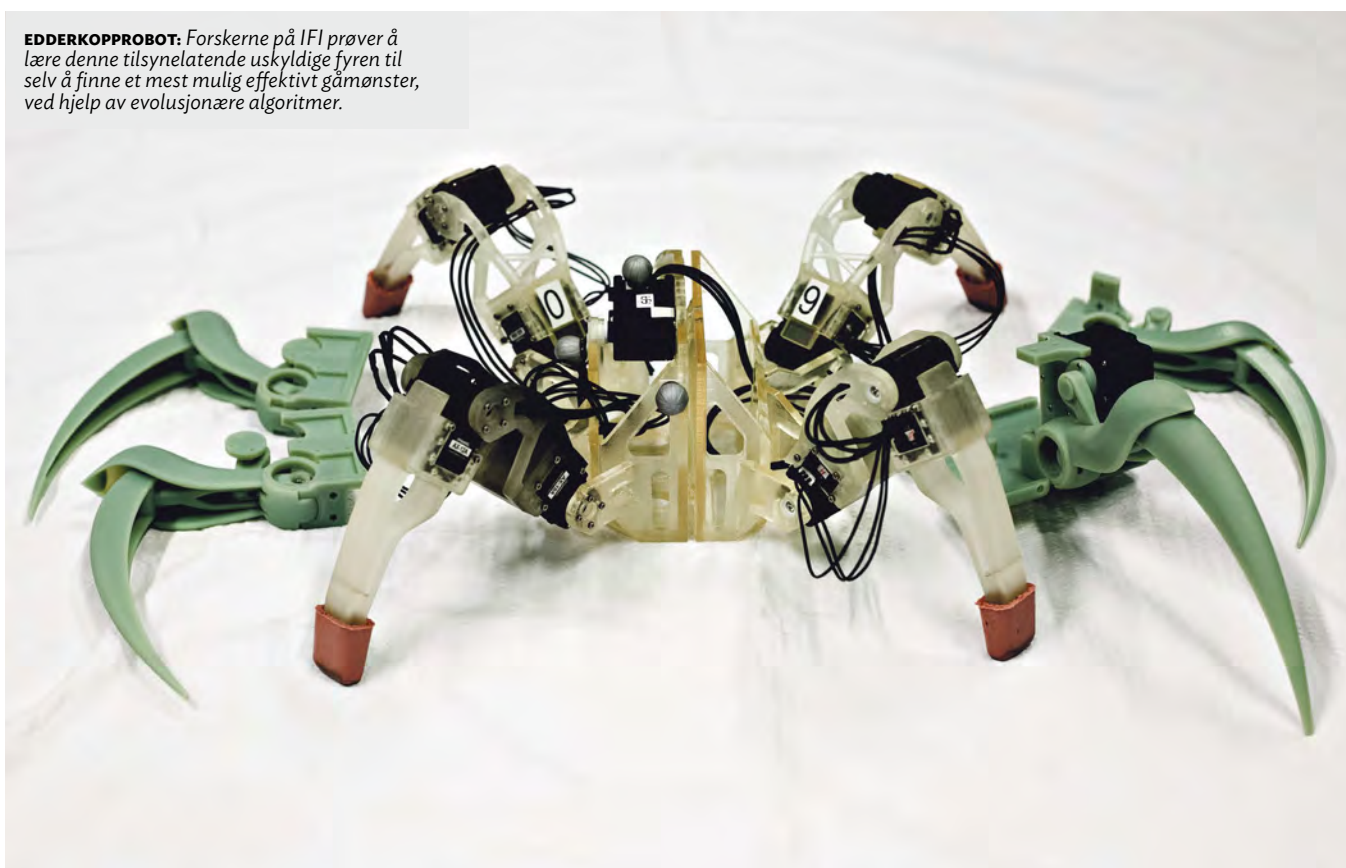
matikk (IFI) på Universitetet i Oslo. Vi har nettopp hørt forskningsgruppene på IFI fortelle om arbeidet sitt. Mellom utgreiinger på nerdenes stammespråk om dopa silisium, integrerte kretser, millioner av nanometerstore transistorer, Moores lov og gudene vet hva, har vi fanget opp at det ikke er lenge til datamaskinene er like intelligente som mennesker.

Mellom oss og instituttleder for robotikk og intelligente systemer, Jim Tørresen, ligger en edderkopprobot i noe mindre størrelsesorden enn gigantroboten på Aker. Den er ikke større enn en halvmeter i diameter, omtrent som en fjernstyrt lekebil. Tørresen forklarer i vei så ivrig at han snubler i ordene. Det er tydelig at han gjerne vil at vi skal forstå. «Da Vinci»-maskinens teknologi er nemlig bare barnemat i forhold til hva de forsker på her. De skal lære robotene å tenke selv, ikke bare adlyde kommandoen til en kirurg.

– Intelligent evolusjon handler om å programmere roboter til å lære av sine egne feil. De er som barn i starten, de har lite lagret informasjon. Hos mennesker bygges informasjonen opp gradvis gjennom prøving og feiling. Vi lar maskinen finne en bedre løsning gjennom interaksjon med omgivelsene,

EDDERKOPPROBOT: Forskerne på IFI prøver å lære denne tilsynelatende uskyldige fyren til selv å finne et mest mulig effektivt gåmønster, ved hjelp av evolusjonære algoritmer.

for eksempel for å finne et effektivt gåmønster. Den prøver et hopetall av løsninger, for så å forkaste de dårlige og bevare de beste.

Tørresen forklarer og suppleres av overingeniør Yngvar Hafting, som viser oss inn i et nedstrippa, teppebelagt rom med noe som ser ut som overvåkningskameraer i alle hjørner. En datamaskin står og durer i et hjørne. Dette er treningsstudioet til edderkoppen, hvor den øver seg på å gå, eller datamaskinen øver seg på å simulere at roboten går.

– Edderkopprobotens bevegelse kan også simuleres inni en datamaskin, forklarer Hafting.

– Markørene som er festet på roboten fanges opp av infrarødt lys i kameraene, som dermed kan fange opp hvor roboten befinner seg i rommet. Utfordringen er å lage simuleringen mest mulig lik bevegelsen til den virkelige roboten.

Simulering, gåmønstre og edderkopproboter. Hva har alt dette med fremtidens robotikk å gjøre?

– Poenget med dette er at vi vet at en robot kan kopiere bevegelser, men målet er å få den til å gjøre noe den ikke har gjort før – på egenhånd, sier Tørresen.

KRAFTIG KLYPE: Enn så lenge er robotene avhengig av å bli styrt av oss mennesker for å fungere.

Akkurat nå snakker vi om leketøyliknende roboter, men hvis de knekker denne intelligenskode – kan da gode «Da-Vinci» erstattes med en sjøldreven R2D2 med verktøyene i egne hender? Det er nok ikke riktig så lett.

Gutta på IFI driver med grunnforskning, «Proof of Concept», som Hafting kaller det. Det forskes samtidig i mange land, i mange forskningsgrupper som alle konsentrerer seg om å løse små hindre på veien.

– Verktøyene vi lager gjør det i hvert fall mulig å prøve å få til en overgang fra teori til virkelighet, svarer Hafting på skuffede hint om at dette ikke svarer til våre forventninger om en robotrevolusjon.

Vi må vekk fra teoriene og finne de som prøver å sette dem ut i live. Med et lite håp om at de kanskje snakker noe som nærmer seg norsk for oss teknisk inkompetente, roter vi oss langt inn i Rikshospitalets sykehus-hvite irrganger. I en liten avdeling bestående av trange, papirnedlesede kontorer, pappesker og duppeditter, finner vi Innovasjons-senteret. Seksjonsleder innen teknologisk forskning på Oslo Universitetssykehus, Ole

«Maskinen er i utgangspunktet ganske dum, den kan ikke skalere bevegelser etter hvor mye kraft som trengs.»

Ole Jakob Elle, seksjonsleder innen teknologisk forskning på Oslo Universitetssykehus

Jakob Elle, forklarer hvordan vi ligger an på teknologifronten innen robotisk kirurgi.

Han starter der kirurg Fosse slapp, med «Da Vinci» og dens fordeler, hvordan den ble utviklet i USA for å kunne utføre fjernkirurgi under Gulfkrigen, og siden den gang har økt kirurgens presisjon og pasientens restitusjonstid. Elle legger imidlertid til at det tekniske vidunderet har sine begrensninger.

– «Da Vinci» er vanskelig å manøvrere, og er dessuten et stort, dyrt system, som koster opp mot 22 millioner kroner. Den er også i utgangspunktet ganske dum, den kan ikke skalere bevegelser etter hvor mye kraft som trengs, eller kjenne berøring. Kirurgen må kun lene seg på visuell feedback.

Ikke at forskerne har tenkt til å gi seg med dét. Elle har tatt med seg Phd-kandidaten Kim Mathiassen, som er del i et stort samarbeidsprosjekt mellom over tyve EU-land, kalt Intelligent Surgical Robots (I-SUR). Mathiassen er en sjenert, ung fyr med store ambisjoner. Prosjektet han er en del av, prøver å løse nettopp den lille haken ved robotisk kirurgi som Elle nevnte: At maskinen ikke kan kjenne om den tar for hardt i.

Mathiassen og gjengen i I-SUR prøver å få roboten til å stikke en nål inn til et mål inne i kroppen. De har introdusert kraftsensorer som kan måle styrken nålen stikkes inn med. Kameraene som er stukket inn i huden på metallpinner, er som øyne som også kan oppfatte dybde i bildet, og dermed se hvor langt nåla er fra der den ble stukket inn. Sleng på noen små baller som festes på nålene som kan følges via «optisk tracking», og vi kan følge med på hvor nåltuppen er fra utsiden. Voilå.

Elle og Mathiassen forklarer, vi nikker og later som vi forstår. Kompliserte greier, dette. Kim ser de flakkende blikkene våre og prøver å presisere hva i huleste det er han driver på med.

– Vi stikker inn en nål, ikke sant? Ultralyden ser hvor nåla er etter at den har trengt inn gjennom huden. På datamaskinen analyseres ultralydbildet hele tiden for å finne hva slags vinkel tuppen på nåla står i og hvor den er i forhold til målet. Vi bruker en evolusjonær algoritme til å optimalisere parametrene til programmet som finner nålen.

Det er «baby steps» og én ting av gangen over

hele fjøla. Her kommer de mystiske algoritmene inn igjen, de som Tørresen snakket om på IFI. De er visst det store aberet for å få maskinene til å tenke sjæl. Ikke bare skal legene være i stand til å gå fra kikkhulls- til nålehullskirurgi med innbakt «følelse i fingrene», på toppen av det hele skal «Mr. Metallic» gjøre det hele på egenhånd.

– Vi prøver å utvikle sansene til roboten ved hjelp av disse evolusjonære algoritmene, som en slags «survival of the fittest». Vi gir programmet et sett gode og dårlige kandidater eller parametre, dataen tester dem ut, rangerer dem og kaster ut de dårlige. De beste parer seg og testes på nytt, så gjentas dette veldig mange generasjoner på rad. På en data tar dette et kvarters tid, i naturen tar det mange generasjoner, forklarer Mathiassen.

Denne teknologien kommer ikke til å bli tatt i bruk i morgen og ikke i overmorgen heller. Det er som om forskerne vi snakker med, går stille i dørene, dysser ned forventningene til det som uunngåelig kommer en gang i framtiden. De er en liten klan av opplyste som ikke lager så mye oppstuss rundt seg. Hvis de hadde gjort det, ville vi nok uansett ikke forstått hva de prøvde å fortelle oss. De som har

peiling på dette, revolusjonerer teknologien sakte, men sikkert i forskningsgrupper over hele verden.

En ting er at robotene vil kunne bli i stand til å tenke selv. Et annet spørsmål er hva som skjer når mekanikken og elektronikken kobles direkte til menneskene i form av proteser og forlengelser av kroppen.

Tilbake på IFI har Hafting og Tørresen fått selskap av Mats Høvin, førsteamanuensis i robotikk og intelligente systemer. Han har laget en metallhånd som ser mistenkelig ut som noe vi har sett på film, for å forske på bruken av kunstige muskelfibre. Disse skal kunne erstatte motorene som brukes i dagens elektroniske proteser, for å fjerne vekt, og ikke minst bråk. Men hva er det som hindrer oss i å koble metallhånda på en armstump og få den til å lystrer hjernens befalinger om hvordan den skal oppføre seg? Høvin ser nærmest oppgitt på oss. Det er ikke så enkelt, nei. Han legger ut på avslepen nordlandsdialekt.

– For å kunne føle med en protese, må du ha kontakt mellom sensorene på fingertupene som kan føle varme, trykk og berøring og kanalene som sender informasjonen til-

Robot

- Ordet robot ble brukt første gang i sin moderne form av forfatteren Karel Čapek i 1920 i teaterstykket R.U.R (Rossums' Universal Robots)
- Ordet kommer fra det tsjekkiske ordet robota, som betyr arbeid.
- En robot er en mekanisk og programmert enhet som utfører oppgaver for å hjelpe mennesker.
- I dag er bruk av roboter mest utbredt i industrien til løfting, flytting, sveising, kutting, lasting og så videre.
- Utviklingen av roboter til bruk i helse- og omsorgssektoren er i rask utvikling, særlig i Japan og USA.
- Det ledende hjelpemiddelet innen robotisk kirurgi kalles «The Da Vinci Surgical System», og er utviklet av det amerikanske selskapet «Intuitive Surgical».

bake til hjernen, forklarer han.

– Første gang du tar på en protese med denne typen teknologi vil det føles helt galt, men på grunn av plastisiteten i nervesystemet vil man venne seg til de nye følelsene når hjernen kobler om og tilpasser seg.

Plastisitet vil si at hjernen kan koble om nerver som har blitt koblet sammen feil. Planen er å overføre hjernens evne til å koble om, til teknologien.

– Nerver som kuttes av, for eksempel ved en amputasjon, vil vokse sammen av seg selv hvis nervestumpene blir satt sammen. Vi forsøker å plassere noe som heter sil-elektroder under huden mellom to nervestumper. Når disse gror sammen gjennom elektroden, vil elektroden gro inn i nerven. Denne kan avlese impulsene som kommer ut, og sende impulser tilbake selv, uten å bruke hjernens plastisitet.

Tanken er at elektronikken selv vil kunne sende beskjeder tilbake til hjernen, med tilbakemelding fra hva protesen føler i omgivelsene.

Enn så lenge brukes mer primitive prote-

ser med åpne- og lukkemekanismer, som en klype. Den kan gripe en kopp og helle innholdet inn i for eksempel en munn, men kan altså ikke føle noe som helst. Forskerne jobber på spreng for å forbedre bevegelsesmulighet og følsomhet.

– Andre forskningsgrupper jobber med å kunne avlese nervetråder, som i fremtiden kan brukes sammen med kunstige muskelfibre. Det er små hindre hele veien som forskere ønsker å løse. Vi jobber med kunstige muskler og utvikler kunstig evolusjon, men det er ikke direkte koblet til mennesker – ennå, kommenterer Hafting fra sidelinja.

Problemet består i at kroppen ikke vil snakke med elektronikken. Dette er det store hinderet før vi kan nærme oss uekte lemmer på linje med Petter Pittelpytts magiske hånd i Harry Potter. En av disse «andre» som forsker på avlesning av nervetråder, er Øyvind Stavdahl, førsteamanuensis i medisinsk robotikk ved NTNU.

Vi møter ham i en hotellbar omgitt av businessmenn i stive dresser og slips, hvor han selv sitter i jeans og hettegenser og snakker bedagelig om at han pleier å si at fremtiden allerede er her. Businessmennene sniklytter

«Jeg ville ikke lagt meg i armene på en robot som sto på to bein, fordi de er mye mer stødige på fire hjul.»

Øyvind Stavdahl, førsteamanuensis i medisinsk robotikk ved NTNU

nysgjerrig, men Stavdahl enser dem ikke. Det han sikter til er robotiske gressklippere og støvsugere, eller industriroboter som løfter, flytter og spraylakter. Det er bare det at de ikke ser ut som mennesker.

– Når det er snakk om robotikk, ser du for deg Robocop, Luke Skywalker og Darth Vader – Science fiction-bilder fra Hollywood – men verden har ikke kommet så langt som Hollywood. Det er nærliggende å tenke at roboter skal ligne på mennesker, men det trenger de ikke. Ta for eksempel løfteroboten i eldreomsorgen. Jeg ville ikke lagt meg i armene på en robot som sto på to bein, fordi de er mye mer stødige på fire hjul.

Ifølge Stavdahl har forskerne ingen problemer med å lage kroppsdelene som er sterkere, raskere og som tåler mer enn en menneskekropp, men kommunikasjonsproblemene mellom kroppen og kunstige kroppsdelene gjør at det er som å ha en kjemperask bil med svarte ruter og uten ratt.

– De bevegelige protesene vi har i dag, har en motor som er koblet til en bitteliten datamaskin som lytter til kroppens signalsystem, men det er vanskelig å høre forskjell på signalene, for eksempel beskjer om å bevege ulike fingre. Derfor er dagens robotproteser

veldig enkle. De kan «høre forskjell» på signalene som beordrer bevegelse den ene eller andre veien, men gjerne bare i ni av ti tilfeller.

At elektronikken ikke bestandig fungerer, gjør at mange velger å bruke enklere hjelpemidler, for å slippe å miste kaffekoppen i gulvet den tidende gangen, da elektronikken «leser» kroppens signaler feil. Å løfte proteseteknologien til det neste nivået krever teknologi som per i dag ikke finnes. Stavdahl peker på armen sin, tegner og forklarer.

– Nervene er ledninger fra hjernen som styrer bevegelser. Men si at det er 50 000 nervetråder i en nervebunt, hvor noen sender signaler ut og andre tar inn tilbakemeldinger. Hver nervetråd er maks en mikrometer stor, og vi vet ikke hvordan vi skal kunne måle hvilke som sender info ut og inn.

Enn så lenge foretas målingen fra utsiden av huden – signaler på oversiden av armen forteller protesen at den skal bøye seg opp, og signaler på undersiden kommanderer bevegelse nedover. Stavdahl og kompani vil inn under huden for å gjøre mer nøyaktige målinger. Problemet er bare at signalene nervene sender frem og tilbake utgjør et kjempestort hylekor.

MASKIN MOT MANN: Denne industriroboten har syv bøyelige og roterbare ledd. Den er et klassisk eksempel på nyttige bruksområder for dagens «dumme» roboter: Løfting og flytting i industrien. På bildet: Instituttleder ved IFI Jim Tørresen bryter håndbak, overingeniør Mats Høvin styrer roboten.

– Hvis vi prøver å feste elektroder rundt de forskjellige nervebuntene, blir det som å prøve å måle 50 000 telefonsamtaler på én gang. Å skille én samtale fra en annen er mildt sagt vanskelig, sier Stavadahl.

Selv om kroppen ikke vil snakke med robotikken, har møtet mellom menneske og robotikk meldt sin tilstedeværelse i helse- og omsorgssektoren. Et raskt google-søk avslører et lass med bilder av roboter fra Japan. Omsorgsroboter til flytting og løfting av senge-liggende eldre, selunger som kan underholde eldre på sykehjem, og hule skjeletter som kan lære kroppen å gå igjen etter skader. Amerikanerne utvikler høyteknologisk rehabiliteringsutstyr raskere enn du kan si NASA. Hva er det de har, som ikke vi har?

– I USA er det en rekke militærspensede forskningsprosjekter hvor det jobbes med å utvikle gode hjelpemidler innen rehabilitering som er litt mer i retning robocop. Der testes det ut avansert utstyr med mange motorer, men det er ikke kommersielt modent ennå. Japan på sin side har kommet lengst, fordi de har størst behov for helsearbeidere med en allerede overhengende eldrebølge, sier Stavadahl.

Teknologien utvikles etter behov og ressurser: Helsevesenet kommer til å etterspørre lignende løsninger også i Norge. At forskerne kommer til å overskride problemstillingene robotikken står overfor i dag, mener Stavadahl er et spørsmål om «når», ikke «hvis».

– Fremtiden holder ingen grenser for humanoide roboter. Vi har ingen mulighet til å forestille oss hva teknologien kan gjøre. Noen kommer til å løse problemet med kunstig intelligens og klare å forlenge nervesystemet til elektronikken, det er bare et spørsmål om tid.

Vi ramler overveldet ut av robotikkens verden. Herre fred. Hvis forskerne har rett, og robotene kommer – om ikke i morgen så om hundre, sågar fem hundre år, er det nødt til å skape et drøss med etiske og juridiske problemstillinger. Professor i medisinsk etikk, Bjørn Morten Hofmann, er en tenker av den gamle skolen. En etiker som er i stand til å se for seg hypotetiske scenarioer uten å frykte for å bli tatt for faktafeil. Han mener de største etiske utfordringene vi kommer til å støte på, er der hvor robotene brukes for å erstatte menneskelig kontakt.

– La oss bruke helse og omsorg som ek-

«Hva gjør vi når maskiner blir aktører og moralske subjekter? Skal vi tillegge dem ansvar? Skal de sperres i fengsel i form av lavstrømsanstalter når de gjør noe galt?»

Bjørn Morten Hofmann, professor i medisinsk etikk.

sempel. Robotselen Paro som er utviklet i Japan, er sosialt og emosjonelt stimulerende, men når den brukes til å erstatte menneskelig kontakt går vi mot et fattigere samfunn. Det er fortsatt forskjell på oss og maskiner. I vår kultur består menneskelig kontakt av noe genuint, det utfyller ikke bare en funksjon.

Hvis robotene skal utføre kirurgiske inngrep, vil det dessuten være et spørsmål om hvem som har ansvaret når noe går galt. Hvem har ansvaret hvis en robot gjør et feilskjær under en operasjon? Sykehuset som har kjøpt maskinen? Kirurgen med ansvaret for operasjonen? Skyldes bommerten produsenten og dårlig programvare?

– Det vil oppstå en lang rekke tvilstilfeller som må løses moralsk og juridisk, men det kan oppstå så mange uklare tilfeller at jussen ikke strekker til, sier Hoffmann og legger til:

– Å regulere komplekse og dynamiske forhold juridisk er vanskelig nok allerede. Når maskiner i tillegg blir autonome og kan ta faglige beslutninger selv, vokser denne gråsonen veldig mye.

Hofmann mener vi er flinkere til å utvikle teknologien enn til å overskue de moralske og

HJELPENDE HÅND: Operasjonssykepleieren fører inn tråden som «Da Vinci»-maskinen skal sy sammen urinblæra og urinrøret med.

HERSKER OG TJENER: Kirurg Victor Berge bestemmer bevegelsene til roboten fra en styringskonsoll i hjørnet av rommet. Han styrer «håndleddene» til robotarmene med avanserte joysticks, og fører dem frem og tilbake ved å trække på pedaler. Når han vil gi beskjeder til teamet sitt, høres det over en høyttaler i operasjonssalen.

juridiske konsekvensene; vi har blitt teknologiske kjemper og etiske pygmeer.

– Hva gjør vi når maskiner blir aktører og moralske subjekter? Skal vi tillegge dem ansvar? Skal de sperres i fengsel i form av lavstrømsanstalter når de gjør noe galt? Utfordringen består i at ansvar knyttes til personer – vesener som har selvrefleksjon, som kan forme intensjoner og handle i tråd med sine egne valg, som forstår sosiale settinger. Vi har ingen garanti for at robotene kommer til å utvikle disse ferdighetene.

Hofmann mener også at forskerne må ta sin del av ansvaret for eventuelle konsekvenser av teknologien de selv er med på å utvikle. Han deler ansvaret inn i to typer: Ansvar for at forskningen ikke umiddelbart skader folk eller utsletter liv på jorden, og ansvar for å informere og reflektere over mulig misbruk av teknologien.

– Når forskningsresultater tolkes feil og blåses opp i media, kan du ikke si at du ikke har noe med det å gjøre. Da underkjenner du ansvaret du har som forsker. Forskere får penger for å være ekspert på et område, de kan ikke skru av det ansvaret. Forskerne selv er de beste til å overskue og reflektere over hva forskningen kan brukes til. Det vil alltid være utilsiktede konsekvenser knyttet til ny teknologi, men det er forskerne som er best egnet til å forutse disse.

Mens forskerne står overfor tilsynelatende uoverkommelige teknologiske og etiske utfordringer, durer den eksisterende robotteknologien i vei hver eneste dag. Tilbake på Aker sykehus er operasjonen godt i gang. Berge instruerer sykepleiere og medkirurg Fosse, som passer på at kameravinklene er som de skal.

– Litt nærmere der, ja, sier Berge når sykepleieren skal feste klips for å passe på at ereksjonsnerven ikke blir skadet.

På disse ømfintlige områdene må de klippe i stedet for å brenne. «Da Vinci» fikser den biffen mens morbide bilder av brent vev og piplende blod roper om oppmerksomhet fra skjermen. Menneskemagen er blåst opp for å gi kirurgen tumleplass der inne. Vi står med åpen munn og glaner, selv om det er på grensen til kvalmende.

Når prostata er lirket løs, legges den igjen i buken mens de bytter robotens håndledd fra metallklypene som brant bort vev og kuttet løs prostata, til sy-instrumenter. De små «hendene» syr urinrøret sammen med urinblæra med raske, nennsomme bevegelser.

Det hele har tatt en time – halvannen, og nå kan kirurgene Berge og Hoff nappe prostata ut og sy igjen de små hullene i pasientens mage. Det så lett ut, men bak ligger flere års trening på samhandlingen mellom kirurg og maskin. Robotikk er fremtiden, men kirurgene frykter ikke at jobben deres vil bli overtatt av roboter med det første, selv om det i første øyekast kunne virke behagelig, skal vi tro Hoff.

– Om femti år kan kanskje kirurgen sitte der i en stressless med kaffekoppen i hånda, og se på mens roboter utfører operasjonen. Kanskje med en stoppknapp for å gripe inn hvis noe går galt. Men det må ikke bli for automatisert – da har ikke kirurgene noen jobb lenger. Det vil nok ikke det kirurgiske miljøet være med på, sier han mens roboten skrus av for denne gang.

angeskl@universitas.no

VEL OVERSTÅTT: Kirurgene Victor Berge og Jon-Roar Hoff kan nappe ut prostata gjennom pasientens navle, før de syr igjen hullene etter metallpinnene inngrepet er utført med. De får hjelp av operasjonssykepleier Eva Oscarsson.

FRIHET PÅ KJØKKENET

BOKHYLLA

tekst: Solveig Nygaard Langvad foto: Helle Gannestad

Siv Jensen kobler av med kokebøker, amerikanske presidenter og en dose sadomasokisme.

DE SOM BEVEGER VERDEN (1957) AV AYN RAND

Ayn Rand har vært en forfatter som har inspirert meg veldig. Både *Kildens utspring* og *De som beveger verden* er viktige, men kanskje aller mest sistnevnte. Jeg tror at Rand er en forfatter som man enten elsker eller hater, avhengig av ideologi. Jeg lar meg begeistre av henne, men noen ganger kan selv jeg bli provosert, da Rand av og til har et noe firkantet idégrunnlag. Men lar du deg fengsle, så klarer du ikke å legge boka fra deg.

RETT TIL Å VELGE (1980) AV MILTON OG ROSE FRIEDMAN

Selv om denne har blitt gammel, og noen eksempler har gått ut på dato, så er prinsippene om frihet, kapitalisme og et fritt marked de samme, og det er prinsipper som jeg tror på. Ekkeparet Friedman tar for seg blant annet helsevesenet, forbrukerne og det økonomiske systemet. Hvis du, som meg, vil begrense statens inngripen i folks liv, så er dette god og lettlest litteratur.

FIFTY SHADES OF GREY (2011) AV E. L. JAMES

Jeg fikk den første boka i hånden av min svigerinne og jeg ble helt revet med. Den er lettlest, morsom og inneholder selvfølgelig mye erotikk. Jeg raste gjennom alle tre bøkene på rekordtid. Forholdet mellom mann og kvinne i boka har blitt diskutert, men jeg mener at dette først og fremst er en kjærlighetshistorie. Det er ikke en bok om seksualopplysning.

SHANTARAM (2003) AV GREGORY DAVID ROBERTS

Enda en fengslende roman. Jeg ville ikke at denne skulle ta slutt! Som leser er man virkelig med i alle situasjonene, og den er jo også basert på virkelige hendelser. Hovedpersonen er en mann som har vært kriminell, som rømmer fra fengsel og flykter til India. Du dykker inn i en helt annen virkelighet, med fattigdom og rusmisbruk, og får et innblikk i det livet. Jeg hadde stor glede av å lese om dette.

DEN STORE ASIA-TISKE KOKEBOKEN

En stor andel av bøkene mine er kokebøker. Jeg elsker å lage mat. Det er en fin måte å koble ut på. En kjøkkenbenk full av råvarer og et glass rødvin, det er terapi for meg. Når jeg har middagsgjester pleier jeg å hente inspirasjon i flere forskjellige bøker og så gjøre min egen vri på det. Mye av min favorittmat er asiatisk, så jeg bruker denne mye. Det er en stor jævel av en bok, med et kapittel for hvert land.

AMERICAN CAESARS: LIVES OF THE PRESIDENTS FROM FRANKLIN D. ROOSEVELT TO GEORGE W. BUSH (2010) AV NIGEL HAMILTON

Denne boka gir en grundig gjennomgang av alle amerikanske presidenter fra Roosevelt til Bush junior. Hver av presidentene presenteres i tre underkapitler. Først får vi historien om deres vei til Det hvite hus, så et bilde av privatpersonen, familielivet og oppveksten, og til slutt presidentperioden. Det er en ærlig framstilling, og boka gir en god oppfriskning av disse viktige tiårene, som har vært fulle av konflikter og kriger.

ALVHEIM (2005) AV ARVID MØLLER

Biografien om stortingsrepresentant John Alvheim forteller historien om en utrolig person, og den gir et godt bilde av ham. Han kjempet hardt mot urett, på vegne av enkeltmennesker. Mange hadde et inntrykk av ham som harmdirrende og skummel, fordi de bare så ham i kampmodus, på tv. Det er sjeldent en arena for latter og smil, men Alvheim hadde også mye humor.

Siv Jensen, formann i Fremskrittspartiet

- Politiker. Partileder og parlamentarisk leder for Fremskrittspartiet
- Utdannet diplom-økonom ved Norges handelshøyskole

«Det er ikke en bok om seksualopplysning.»

Siv Jensen, formann i Fremskrittspartiet

EN SØTLIG, LYSEBRUN SJØ AV MIDDELMÅDIGHET

JULEØLTEST

tekst: Eivind Eide Skaufjord

Har du som student et eget temperert ølkljoleskap, egne glass for hver ølsort, egen såpefri oppvaskmaskin til ølglassene dine og kan du korrekt helleteknikk for hver sort? Har du enkelt og greit råd til å være en elitistisk snobb? Ikke vi heller. Vi fornekter ikke at øl, vin og mat smaker bedre når forholdene er lagt ultimat til rette, men det er altså sjelden tilfelle på studenthybelen. Universitas guider deg derfor gjennom årets juleølvarianter på studentmåten. Hvilke smaker best fra gamle, velbrukte melkeglass?

Nøgne Ø Julesnadder

Lukter mest og best av butikkølene. Humle, kvae, granbar og fjøs. Minner litt om en jakke etter fest hvor alle har røyka, mener én i panelet. Det lukter også litt røkt, men smaker mest svidd. Sånn sett en ganske overraskende smak. Lukter mye bedre enn den smaker og skuffer derfor stort.

E

Fredrikstad Juleøl

Dette lukter nesten ingenting. Om noe, er det en svak og sur lukt. Her er det veldig lite jul å spore. Dette er heller som et dårlig sommerøl. Håpløse greier, står til stryk. «F for Fredrikstad!»

F

Grans Julebrygg

«Denne lukter Grans lang vei.» Panelet er enig, dette er lukten av Sandefjord. Billig, søtlig parfymelukt, som karamell av den kjipe sorten. Dette er Grans pils med juleparfyme og omtrent samme farge som Grans med snus i. Smaker av vørterøl, tomtebrygg og vann. Flaska ser flott ut, men ikke la deg lure.

E

Lade Gaards Juleøl

Lukter Horten-Moss-ferja, eller gamle klær som ligger i et hjørne. Om noen år kommer forskerne til å finne ut at denne smakstilsetningen er kreftfremkallende, så kunstig smaker det. Julesmaken er i stor grad fraværende, er det jul så er det trist jul på fabrikk. Dette kunne ha vært ølet i Dickens' julefortelling.

E

Hansa Julebrygg

Fin lukt, men det smaker veldig godteri, som marengs, mener noen i panelet. Glemte å bake julekaker? Slå til. Dette er ikke søtt på den gode ølsøt-måten, men på porøs sukker-måten og slik skal ikke øl smake. Noen får assosiasjoner til konfekt.

D

CB Juleøl

CBs juleøl lukter humle og har en helt grei juleølsmak. I tillegg plukker noen i panelet opp lukten av kattermat, mens andre mener det lukter metall. Den er syrlig med en i overkant besk ettersmak. Panelet er splittet.

C

Borg Juleøl

Denne har en meget svak og nesten fraværende lukt. Ettersmaken er rar og ikke god. Tankene går til surt vann og tjukk Farris Bris. «Farris Rust!» Ikke alle gadd å drikke opp. Slantene gikk i bøtta.

D

Hansa Juleøl

Denne lukter nesten ingenting, og i hvert fall ikke juleøl. Du må snorte dette i deg for å få noe lukt i det hele tatt. Hvis du ikke liker juleøl, men er redd for å bli mobba på juleølfest, ta med denne. Smaker pils med litt ekstra ettersmak. Er det rett og slett bare en feiltappa pils?

D

Grans Ekte jul

Minner om vassen vørterøl, har en veldig kunstig essens og smaker billig. Som all Grans med andre ord. Likevel er det deler av panelet som mener den er ålreit. Prisen gjør jo at det nesten er verdt det.

D

Tuborg Juleøl

Lukter litt mer enn vanlig Tuborg, men ellers er det mye av det samme. Lett og med lite smak. Pils tilsatt juleøl. Potensial for å drikke mye. Dette er juleøl for folk som ikke liker juleøl. Her kan man bli full.

D

Frydenlund Juleøl

Mye lukt, på godt og vondt. Eim av pinnekjøtt, kårabistappe og røde bær. Eneste butikkølen med en klar karakter, mener noen. Den skiller seg ut fra mengden. Likevel er den for søt og litt kunstig i smaken. Den kvinnelige delen av panelet liker den imidlertid veldig godt.

C

E.C. Dahls Juleøl

Ser ut som julebrus og har en kunstig lukt. Helt ok, søt og rund smak og rett og slett et greit bestefarsøl. Med andre ord: Koselig. Midt på treet, streit og god. Ikke overraskende, meget populær blant trønderne i redaksjonen.

C

Ringnes Juleøl

Lukter underlig, litt som en tur i bærbuskene inni skogen, muligens der barnefamiliene har vært med de yngste. Smaken er søt, med klare sensuelle undertoner, og det viser seg at den er ganske god.

E.C. Dahls Julebrygg

Denne lukter anonymt. Trønderne i panelet synes det smaker nydelig! Det finnes ikke ettersmak. Det smaker pils og har ingen spor av jul. God for julefylla tredje juledag. Når du er tilbake i hjembyen på julebord med gamle klassekamerater som har sklidd langt ut av livet ditt, er dette en god venn. Drikk på!

Nordlands Juleøl

«Juleølet fra Nord Norge har en unik smak», står det bakpå boksen. Flaut. «Sexy lukt!», mener en paneldeltaker. Lukter litt som å møte en drita person når du selv er edru. «Litt sånn som Lene Marlin lukter!», skytes det inn. Men hvor er det blitt av den Nordnorske ånden, sjøsprøyt og måke? Dette er mer Frogner. «Du forventer å få en stor hestkuk i munnen, men dette blir litt for slapt.» Uffda.

Atna Øl til julemat

«Og prisen for svakeste navn går til...» Lukten er lovende. Det dunster søtt og godt, med innslag av humle, furunål og kvae. Marka, rett og slett. Dessverre er den tynn og sur. Konsistensen er oljete. Atna smaker ikke like godt som den lukter.

Jacobsen Golden Naked Christmas Ale (Carlsberg)

Pluss for stilig flaske, med bra poppe-lyd. «Minus for at den er dansk!» Det lukter av fersken. Forventningene er høye, men går fort over i skuffelse. Helt streit øl, men skuffende lite særpreg på den tilsynelatende fancy ølen.

Nøgne Ø God Jul

8,5 prosent med seriøs business! Ølet har en fin lakrislukt- og farge og er nesten svart. Den er veldig tyktflytende og «juleølete». Passer til etter julegavene når julerøen er i ferd med å senke seg. For ekte avslapning. Meget god!

E.C. Dahls Juleøl

Dette lukter som juleøl skal lukte. Trønderne kjenner igjen den «søte og gode dahlssmaken». En øl du kan drikke deg god og full på uten å se deg tilbake. Veldig safe dette, et klassisk juleøl. Nesten helt ned i sekken til nissen. God!

Lade Gaards Juleøl – Sterk type

Her merkes igjen den umiskjennelige Sandefjordslukta. Assosiasjoner til Torp og Ryanair er uunngåelige. Interessant konsistens på tunga. Men det smaker litt som om alkoholen har vært tilsatt etterpå, som utvanna vodka tilsatt øl-essens. Ikke noe å skyte av.

Ringnes Julebukk

«9 prosent folkens! Nesten bedre enn harde pakker!» Det lukter tungt og litt kjeller. Brennevin nevnes også. Fremtredende, men god alkoholsmak og litt sirupsaktig konsistens. «Den gir et hint av Cosylan», mumles det. Ølet har en lang ettersmak og det er litt uenighet om kvaliteten på ettersmaken, men den er i hvert fall veldig tilstede.

CB Juleøl

Det smaker akkurat det samme som butikkølen bare at den tydeligvis har fått gjære lenger. Det har den hatt godt av. Den er hakket tjukkere og legger seg oppi ganen. Ikke så verst.

Hansa Juleøl - sterk

Lukter mugg. Smaken er svak til å være pol-øl og det er lite jul å spore. Det blir en upersonlig konsumerist-jul i år. «Det nærmeste jul denne kommer er juling!» Ikke noe å skrive hjem om. Det er ikke direkte vondt, men du betaler ikke 30 kroner flaske for å smake ingenting. Vi blir ikke sinte, vi blir bare veldig, veldig skuffa.

Nøgne Ø Underlig jul

Denne lukter skikkelig jul, røkelse og et klart hint av nellik. Dét lover godt. «Lukter Jesusbarnet innsmurt i baby-olje», smeller det fra en. «Det her bør dem smøre inn kirkedøra med hver 24.», følger en annen opp. Nelliken er framtre-dende. Det er imponerende hvordan de klarer å kombinere alle disse smakene. Frekk og freidig. Et skikkelig kreativt øl!

Ringnes Juleøl – sterk

Skummer godt! Overraskende mild. Her «Ringnes» julen inn! Klart julete preg og smaker som ganske ordinært juleøl. Litt grå mus, mener noen, andre mener at «den knulla i munnen». «Forspill i munnen» får være et kompromiss. Meget delt panel!

Ringnes Imperial Polaris

Polfarerøl som holder 10 prosent. Laga i samarbeid med Brooklyn Breweries. Hipster- og fintfolkfaktor. Lukter litt godt-vondt, med andre ord høy S&M-faktor. Smaken er påfallende «bred». Smaker som Slayer med glasur. Stemningen i panelet blir trykket og aggressiv av denne. Barsk øl. Hadde man vært forfrosset på Nordpolen, ville denne passa bra.

Brooklyn Black Chocolate Stout

Det ropes hipster! De jævla hipsterne skal alltid skille seg ut. Er dette et juleøl? «Som å melde på en kylling i biffesten!» protesteres det. God humle- og alkohol-lukt. Liker du ikke mormors portvin, hell innpå denne til desserten. Men den smakte ikke så mye sjokolade, egentlig.

Atna Julenisjeøl

Lukter gjærbakst og boller. Den har en tåkete farge og fryktelig rar smak. Mild og spesiell med en søtlig legemiddeleim. Litt fluorskyll, og dermed litt kvalmende. Større doser av denne kan gi uønskede utfall. Det kunne vært en dårlig drink, type kaffe og eplejuice. Nisjete iallfall, det skal de ha. To panelmedlemmer får spy-fornemmelser, da må det bli stryk.

Fredrikstad Juleøl – sterk

Klar sokkelukt. Eventuelt at du kommer hjem og lukter at du har glemt å tømme søpla, forutsatt at du kaster mye sær mat. Tynn konsistens. Fredrikstad leverer nok en gang ikke. Anonym og kjedelig.

UNIVERSITAS' AKEVITT-TEST

Det nordiske nasjonalbrennevinet. Ribbefordøyerer. Noen hevder drikken er like obligatorisk i jula som granbusken i stua og de tilhørende pakkene. For andre er den bare enda et brennevin som smaker jævlig.

Gammel Opland

Dette er akevittens 101. Akkurat slik skal akevitt smake! «Hvordan smaker det?», spør en av panelets medlemmer, uten å få noe godt svar. Det lukter jo som tannskyllevann, men det gjelder for øvrig all akevitt, kommenterer en annen. Panelet er enige om at den er mild og rund i smaken. Når noen skal introduseres for akevitt, er det denne man skal servere. Sistemann i panelet som våger å sette glasset til munnen, en akevitt-skeptiker, blir positivt overrasket. «Shit! Det pleier jo å smake helt jævlig, men den her var jo god! Rund og god!»

Gilde Juleaquavit, 3. årgang, ekstra modnet, 2012

Denne hadde en konge klukkelyd når man heller, og blir holdt av en fin, spesiell flaske. Det var mye kropp her! Kraftig mannekropp! Ja, vi er definitivt mer inne på mannen nå. Sjømann. Oi! Den her gjør veldig mye riktig i munnen, mener en som har prøvesmakt. Flere i panelet angrer seg for at de allerede har brent av en A på Gammel Opland, og mener denne holder høyere standard. Hvis gull hadde smak...

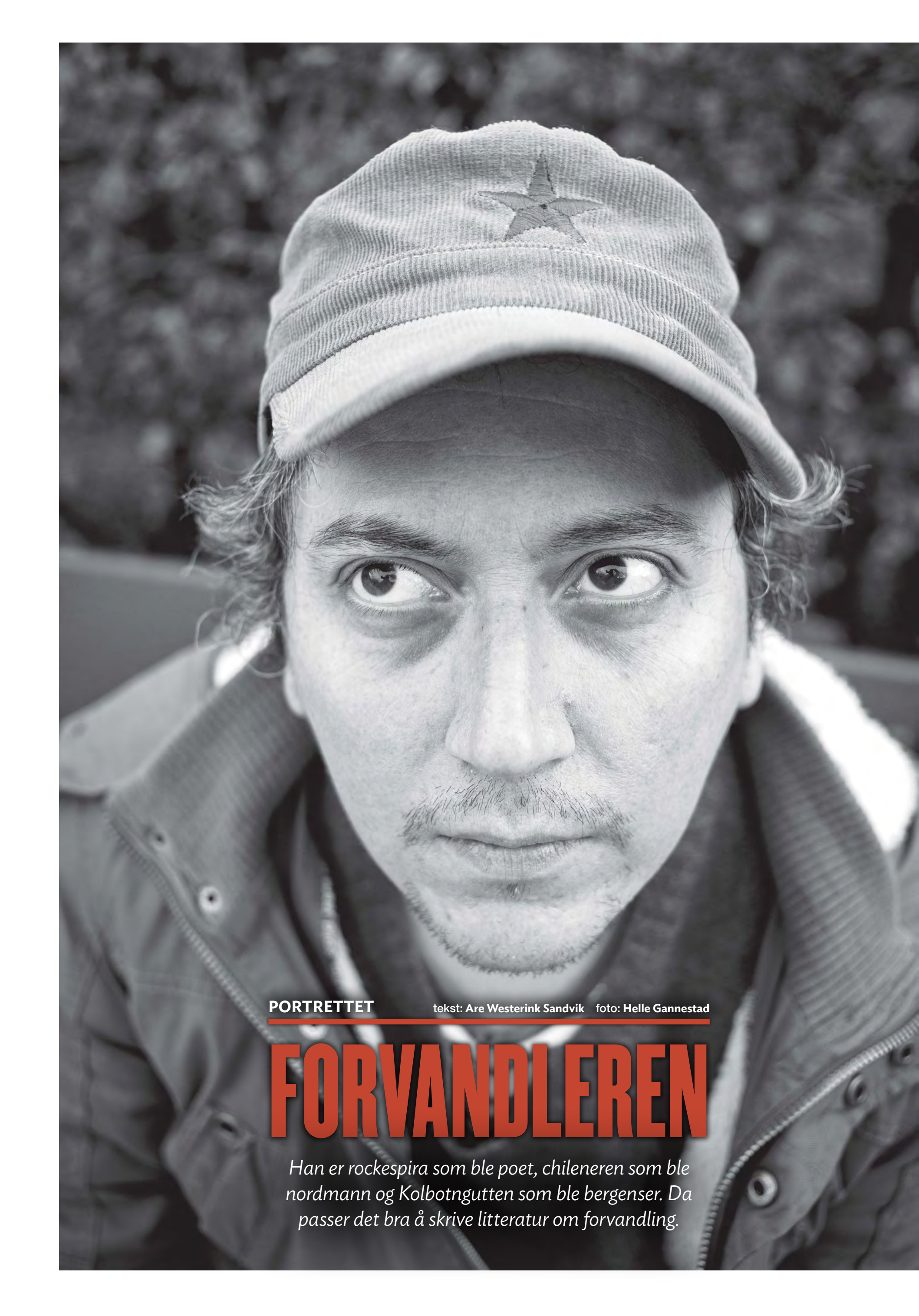
Fru Lysholm

Her er lukten mer i bakgrunnen. Nei, jeg synes ikke lukta står tilbake fra de andre, innvendes det. Det lukter parfyme! De mannlige deltakerne i panelet enes om at smaken er sensuell og minner om smaken av kvinne. De kvinnelige deltakerne heller mer mot lakris og bestemor-parfyme. Gruppen enes om at flasken (med bilde av en middelaldrende kvinne) gir et ærlig inntrykk. Kanskje den ærligste markedsføringen i verden, hevdes det. Dette er en sensuell kvinne, og det smaker som hun på flasken.

Arvesølvet, Det Norske Brenneri

Flaska er innbydende. Prøver å gi deg en whisky, highland-følelse. Smaker som melon og karve nevnes, og flere mener den er søt, mild og har lite futt. Nei, dette er ikke noe fyrverkeri! Den er egentlig ganske kvalmende. Hvis du spiser sterk indisk mat eller Grandis med tabasco på juleaften, er dette akevitten for deg! Forholdet mellom flaske og smak er katastrofalt, hevder en annen.

A black and white close-up portrait of a man with a mustache and a cap featuring a star. He is looking directly at the camera with a serious expression. The background is dark and textured.

PORTRETTET

tekst: Are Westerink Sandvik foto: Helle Gannestad

FORVANDLEREN

Han er rockespira som ble poet, chileneren som ble nordmann og Kolbotngutten som ble bergenser. Da passer det bra å skrive litteratur om forvandling.

KAOTISK: Pedro Carmona-Alvarez har sansen for ting som ikke nødvendigvis passer rett inn i folks kategorier og system.

Like stereotypisk som at Bergen by ligger regntung og grå en dag i november, kommer en forfatter og musiker, i dag Pedro Carmona-Alvarez, femten minutter for sent.

– Av og til sitter jeg og jobber til halv seks om morgenen, andre ganger står jeg opp halv seks om morgenen for å jobbe. I natt ble det sent, forteller norsk-chileneren med en noe utvannet oslodialekt og et lurt smil.

På grunn av farens politiske engasjement, flyktet Carmona-Alvarez ti år gammel med lillesøsteren og foreldrene fra Pinochets diktatur i Chile og endte opp på Kolbotn. Derfra flyttet han til Bergen for å bli rockestjerne. Her har han lært seg å bli vant med både Hansa og drittvrer, men han digger ikke alt Bergen har å by på.

– Først ville jeg kaste vann i hodet på de trommegutta, men jeg skjønte fort at det ikke hadde vært så lurt. Da kommer de etter både deg, dama di og bikkja di. Buekorpsset går jo sånn femten generasjoner bakover i tid her eller noe, flirer Carmona-Alvarez.

Så trakk musikken og Skrivekunstakademiet ham mot poesien, som igjen åpnet døren mot romanen.

– Men, jeg leker meg mest med skjønnlitteraturen. Det er nok poesien som ligger meg nærmest.

Pedros grønne caps, dekorert med en femtagget rød stjerne, gir assosiasjoner til Sør-Amerika og revolusjonære tider. Han går bort til skranken på kaféen og bestil-

ler smørbrød på morsmålet av den tilsynelatende spansktalende servitøren. Selv om Pedro har bodd i Norge gode 30 år, er det tydelig at han holder på noe av det latin-amerikanske.

– Er det ikke rart at en gutt fra Chile kommer til Norge og blir en av landets mest populære forfattere på norsk?

– Nei, jeg tror ikke det. Migrasjon er jo vanlig, også blant forfattere. Det finnes mange store, uten sammenligning for øvrig, som har gjort store ting på andre språk. Men, jeg var på en poesifestival i Nicaragua en gang. Der så de ganske rart på meg når jeg, med mitt navn, representerte Norge på norsk.

Mens Latin-Amerika og Chile får mye plass i Carmona-Alvarez' svære roman *Rust*, ligger USAs kultur i bunnen i hans nyeste roman *Og været skiftet og det ble sommer og så videre*, som er den første i en trilogi.

Som chilenskfødt har Carmona-Alvarez naturlig nok et nært forhold til det sør-amerikanske kontinentet. Men, ved siden av Chile, har han som mange andre nordmenn, også et spesielt forhold til USA.

– Hele kulturen vår er jo infisert av det amerikanske. Popkulturen er selvfølgelig der, men det er noe mer der og. Det ur-amerikanske. Alle fortellingene som fantes der før kontinentet ble «oppdaget», sier Pedro mens han mimer store anførselstegn.

– Etter den kulturelle voldtekten av urbefolkningen kom en slags identifisering

«Nordmenn kan jo være veldig inkluderende, når de drikker.»

Pedro Carmona-Alvarez

- ★ Skjønnlitteraturforfatter og poet, musiker, redaktør og oversetter.
- ★ Født i La Serena, Chile, i 1972.
- ★ Flyktet til Norge som 10-åring fra Pinochets diktatur.
- ★ Mottok Cappelenprisen (2004), Sultprisen (2005) og Den norske lyrikklubbens pris (2005).
- ★ Aktuell med romanen *Og været skiftet og det ble sommer og så videre*, som var nominert til bokhandlerprisen 2012.

med voldtektsmannen, en aksept av voldtekten. Men, ur-kulturen ligger fortsatt en del under overflaten og ulmer. Det liker jeg.

I boka treffer New Jersey-gutten Johnny norske Kari i New York. De forelsker seg, får to jenter og lever den amerikanske drømmen i det optimistiske 50- og 60-tallet. Så knuses alt. Døtrene dør i en forferdelig bilulykke, og Kari og Johnny står igjen med sorgen. Slik blir sorg et sentralt tema i romanen.

– Det er egentlig litt rart, for jeg er en ganske lystig fyr ellers. Men, jeg liker disse store følelsene, som sorg. De forvandler folk på en måte. De gjør at du blir en annen.

«Det ville gjøre henne godt å se dem. Det var noe hun ikke kunne rømme fra. Men da Kari gikk ned trappene og inn i det kalde rommet, da den unge mannen skjøv ut skuffene og dro vekk det hvite kledet over kroppene og Kari endelig stod ved de døde døtrene, da forstod hun – umiskjennelig – at livet aldri ville bli bra igjen. Aldri. Dette var slutten, men hun var dømt til å gå lenger enn den.»

Som en flukt fra sorgen flytter paret til Norge og får datteren Marita, som tidvis er jeg-personen i romanen. Hun vokser opp i et dystert hjem, med en mor som ikke takler sorgen og en far som ikke finner sin plass i det norske samfunnet. Pedro er generelt lite imponert over måten nordmenn inkluderer

LIVETS OMVELTNINGER: Like lett som et ord forvandles når det blir snudd opp ned, kan livet forandre seg om det blir satt på hodet. – Jeg liker de store følelsene. De forvandler oss, forteller Pedro Carmona-Alvarez.

ukjente mennesker i hverdagen.

– Nei, nordmenn er ikke flinke på det! Men, de er veldig lojale når de først er venen din. De har en veldig ålreit måte å være venner på. I Latin-Amerika kan ukjente be deg sette deg ned og ta en kaffe og virke veldig kameratslige, men da betyr det ikke nødvendigvis noe spesielt. Det kan være ganske overfladisk.

– Så enten er du innafor eller så er du utafor i Norge?

– Nei da. Nordmenn kan jo være veldig inkluderende... når de drikker. Enda en nesten poetisk forvandling, smiler Carmona-Alvarez.

Både i romanene, i diktene og i hverdagen finner han det poetiske.

«Etter noen timer begynte folk å forandre seg. Petter Johnsen, håndballtreneren, ble så full at han stupte rett i stuebordet med nesen først. Men i stedet for å be ham om å roe seg ned – i stedet for å følge ham ut og be ham gå hjem og få seg litt søvn eller kaffe – ble Johnsen festens midtpunkt, med sine blanke øyne og sin grove, pirataktige latter.»

– Johnny får det ikke til i Norge. Følte du at du ble en del av det norske samfunnet da du flyttet hit?

– Johnny er jo en voksen mann med en kjip svigerfar og en kone som sklir lenger og lenger vekk fra ham, så for ham er det vanskelig av flere grunner. For meg gikk det fint. Jeg var ganske god til å spille fotball, og spilte gitar, så jeg ble aldri mobba eller noe. Jeg fant på en del ting som involverte flere folk. Starta band, for eksempel.

«For å irritere meg selv, hender det jeg setter meg ned og ser på Skavlan.»

Pedro Carmona-Alvarez, forfatter, poet, redaktør, oversetter og musiker.

I begynnelsen av tjuetåra, for nesten tju år siden, flyttet Pedro til Bergen for å satse alt på musikken. Den holder han på med fortsatt, og i februar slipper han plata *Homegrown* med soloprojektet Moonpedro and the Sinking Ship.

Musikken blir også viktig for Johnny i Pedros nye bok. Når han feirer 4. juli i Oslo, treffer han den omreisende musikanten Marty. Han introduserer Johnny for navn som Bruce Springsteen og blueslegenden Robert Johnson.

«Også landskap trer frem: Sletter, fjell, New York om våren, vaiende flagg og baptistkirker, ansiktene til Kennedy og Nixon og Elvis; hillbillyer uten tenner, svaierende kor av svarte mennesker og et veikryss der djevelen pleier å vise seg. *A Sharply Dressed Gentleman*. Johnny lukker øynene. Jeg sover ikke, sier han, og Marty svarer: Jeg vet det. Forvandlinger, all slags, en blyg, høflig tenåring, utfordrende jenter som løfter på kjolene, unge gutter i militæruniformer, badevakter, cowboyer, fengselsfugler. Spill mer, sier Johnny.»

Pedro er fascinert av forvandlinger, spesielt i mennesker.

– Jeg vil få fram hvordan Johnny har hengt nostalgi på musikken. Han digger ikke bare Springsteen. Han lengter gjennom musikken hans, og ser på seg selv og Amerika på en helt annen måte når han har flyttet. Sånn blir det når man bor lenge hjemmefra. Man ser fødelandet i et annet lys.

Og været skiftet... har mottatt blandede kritikker. Pedro innrømmer at tvilen kan

komme sigende innover ham nå når han har blitt eldre.

– For å irritere meg selv, hender det jeg setter meg ned og ser på Skavlan. Sist var Robbie Williams der med Jon Bon Jovi. Robbie fortalte at han ofte tviler på det han driver med, selv om han er en av Storbritannias største popstjerner. Så spurte de Bon Jovi om han og gjør det. Han bare: «nei, jeg gjør ikke det.» Det er sikkert litt amerikansk å ikke tvile, men det er også det å være del av et band. Slik var jeg før. Som del av et band er du fryktløs, på en måte, og det er noe ganske annet enn å sitte måneder alene foran pc-en.

– Per Pettersson snøt deg nylig for årets Bokhandlerpris. Hvor viktig er anmeldelser og priser for deg?

– Det verste med anmeldelsene er at man bryr seg om dem. Da jeg debuterte som 24-åring, trodde jeg på det jeg drev med, og brydde meg ikke om anmeldelsene. Men, selv om tvilen har økt med årene, har for så vidt tryggheten det òg.

Han stoler såpass på seg selv at han lar mange av karakterene som dukker opp i hodet hans, få leve ut i bøkene.

– Jeg planlegger ganske lite. Familien til Marita var først litt i utkanten, men etter hvert banket de på og sa «skriv litt om meg!»

For tiden er han dypt inne i diktene, som han sier, og vet ikke helt når han igjen skal grave seg ned i familien Richardsons skjebner.

– De må nesten bare banke på når de er klare.

magasin@universitas.no

UHØYTIDELIG HIPSTERFEST

PUBTEST tekst: Benjamin Strandquist foto: Klaudia Lech

Noen kvelder blir bare litt annerledes enn andre, og sånne kvelder kan man godt dra på fredagsbar på Kunsthøgskolen.

Det går mange myter om fredagsbaren på KhiO. For det første er det ikke helt tydelig om den faktisk eksisterer, for det finnes så å si ingen informasjon om den noe sted. Med mindre du kjenner noen på Kunsthøgskolen, eller tilfeldigvis ramler ned riktig skråning på Grünerløkka, så er det lite sannsynlig at du har vært der. Selv fant ikke Universitas’ utsendte riktig inngang, og måtte klatre over et gjerde for å komme frem. Men jo da, plutselig lå det foran våre føtter, det gamle huset ved Akerselva.

En annen myte er at du bør gå på Kunsthøgskolen for å slippe inn, eller i alle fall kjenne noen som kjenner noen. Vel, denne kvelden var det i alle fall ingen andre i døra enn noen røykende kunstnerspirer. Og når du er over terskelen, så står du plutselig midt i stua.

Stua er for øvrig riktig ord å bruke for å beskrive rommet man trår inn i. Hele første etasje består, utenom toaletter, kun av ett eneste stort rom som best kan beskrives som en oppskalert utgave av stua i et gjennomsnittlig hipsterkollektiv, og folka som befolker den kunne like gjerne bodd der. Boksøl selges i baren til den hyggelige prisen av 40 kroner – kontant, selvfølgelig.

– Hvorfor går alle nordmenn med Canada Goose-jakke? Alle ser så like ut, det er trist, sier en svensk fyr som sammen med vennene sine har kapret «sweet spot-en» i lokalet, den litt forhøyede sittegruppen innerst i

kroken. For anledningen er han kledd opp i hvit helsetrøye og et rødt, litt udefinerbart hodeplagg. Dessuten har han brun pakketeip surret rundt hendene.

– Här kan man vara sig själv, mener han. Det har vi ikke noe problem med å tro på.

En litt malplassert fyr i dress og slips sitter på et armlene og halvveis henger over bordet ved siden av. Jenta ved siden av har sovnet for lengst, men ingenting tyder på at noen kommer til å be henne gå hjem. Musikken stilner plutselig, men det er ingen tegn til oppbruddsstemning. Lukten av popkorn under tilberedning fyller lokalet. Vi spør om det stenger nå, og siden det har blitt stille overhører karen i baren det jeg sier.

– Neida, er bare en sikring eller noe som har gått, ikke noe å bry seg om! beroliger han.

De ullgenser- og brillekleddede bargjestene i rommet fortsetter praten. Det tynnes merkbart ut etter musikkstansen, men det er ikke vanskelig å tenke seg at det kan ta skikkelig av her.

Det er lett å være fordomsfull mot et sted som ligger på tjukkeste Grünerløkka og drives av studenter fra selveste Kunsthøgskolen, men her er det virkelig kult å være. Dette er urhipsterne; de gjør ikke noe poeng ut av hipsterheten sin, de bare er sånn. Og har du store briller, Marius-genser, eller aller helst begge deler, så kan du få være med, du også.

magasin@universitas.no

HIPSTOMATIC: På Kunsthøgskolepuben er det ingen kleskode i døra, men hold deg unna sleik og Lacoste.

Vår vurdering: Fredagspub på KHiO

Stemming: ★★★★★
Energivået er antakelig veldig varierende, men det er uansett hyggelig her.

Lokale: ★★★★★
En balansegang mellom hjemmefest og brun pub – på den bra måten.

Sjekkning: ★★★★★
Men hvis du har sleik, eller foretrekker glitter og glamour: tre stjerner.

Tidligere testet:

■ **Uglebo:** Upretensjøs brun kjeller.

■ **Glassbaren:** Psykotisk kjedestøv, røyking og den gode samtale.

■ **Frokostkjelleren:** 90-tallsfest og sjekkemarked Bangkok-style.

■ **Anestesi:** Fritidsklubb, bare med pils.

■ **Akers mek:** Som en Steinerskole-klassefest ut i de sene timer.

■ **Studenten pub:** Ungdoms-klubb uten dansegulv.

■ **SHNAS:** Aldersapartheid og alkoholisme.

■ **U1:** Prestasjonsangst og allsang.

■ **Amatøren:** Folketomt, nitrist og internasjonale sjekkereplikker.

■ **Escape:** Papp-øl, klineforbud og oppblåsbare pingviner.

■ **Kjeller'n:** Fjøsfest i kjipt lokale.

■ **Puben:** Jævla midlertidig.

■ **Hvelvet:** Vi er markedsført og solgt!

■ **Rf-kjelleren:** Godt, billig

og eksploderende (!) øl i vellykka studentpub.

■ **NITH-puben:** Nitrist, flombelyst kantine på Bussterminalen.

■ **Klubb Vulkan:** Stekende sveisefyll i store, men klamme lokaler.

■ **LaWo:** Privilegert festing med sjampis, VIP-hems og et mylder av blondiner.

■ **Samfunnet:** Pene og fornuftige praktikere betyr ikke hæla i taket.

■ **Bygggeklossen:** Mørk, men koselig arkitektbule.

MAGASINQUIZ

av: Øyvind Bosnes Engen

Latin-Amerika

1. Hva heter hovedstaden i Chile?
2. I hvilket land gjorde Sandinista-bevegelsen seg gjeldende fra 1960-årene?
3. Hva heter presidenten i Bolivia?
4. Hva heter forfatteren, født i Peru i 1942, som står bak blant annet *Ånden hus* (1984) og *De ville guders by* (2002)?
5. Hvilken musikkjanger var Carlos Gardel fremste eksponent for?

Roboter

1. Hvor er han ansatt, roboten som ifølge reklamen elsker å sortere gjenstander etter hvorvidt de er grønne, blå eller hvite?
2. Hva heter de to robotene som er med i samtlige av Star Wars-filmene?
3. Og hva kalles roboten som i løpet av tre filmer både skal ta livet av og redde livet til John Connor?
4. Hva heter den paranoide androiden i romanen Haikerens guide til galaksen?
5. Og hvilket rockeband utga i 1997 en låt som heter «Paranoid Android»?

Juleøl og akevitt

1. Hvilket krydder må være hovedkrydder i akevitt ifølge EUs reglement?
2. Hvilket land har linjeakevitt vært innom før den serveres i Norge?
3. Hva heter bryggeriet som står bak juleølene Bestefar, Nissefar og Nisseemor?
4. Hvilken akevitt deler navn med en samleplate fra Vazelina Bilopphøggers?
5. I hvilken kommune holder brennevinproduzenten Arcus til?

Ytre høyre

1. Hva heter Sverigedemokratenes partileder?
2. Et innvandringsfiendtlig parti ble tidligere i høst uthengt på sosiale medier på bakgrunn av medlemmenes utseende. I hvilket land hører partiet hjemme?
3. Hva heter det norske partiet som fikk 350 stemmer ved sist stortingsvalg, og har et ungdomsparti som heter Liberalistisk ungdom?
4. Hvem grunnla Partito Nazionale Fascista i 1919?
5. Hvem uttalte: «Jeg sier alltid De til Willoch, og han sier alltid De til meg. Jeg synes det er riktig, for ingen av oss tåler trynet på hverandre»?

1. Santiago
2. Nicaragua
3. Evo Morales
4. Isabel Allende
5. Argentinsk tango

1. Oslo kommune
2. C3PO og R2D2
3. The Terminator
4. Marvin
5. Radiohead

1. Karve
2. Australia
3. Haandbryggeriet
4. Gammel Oppland
5. Nitteøl

1. Jimmie Åkesson
2. Finland (Samfinnene)
3. Det liberale folkepartiet
4. Benito Mussolini
5. Anders Lange

kulturredaktør: **Guro Havro Bjørnstad**
g.h.bjornstad@universitas.no 994 74 582

reportasjeredaktør: **Agnes Klem**
agneskl@universitas.no 452 20 554

KULTUR

Fyttikatta for en app

DYR ER RARE: Det er kveld, det er kaldt, du bor i byen, og katta di kjeder seg skikkelig. Du vil ikke slippe den ut, men du ser at den lider av jaktmangel. Har du en iPad og 14 kroner, kan du kjøpe underholdning for både deg og katta. Mobilnettstedet mobili.no testet appen «Game for Cats», et simuleringsspill der det løper animerte mus frem og tilbake på skjermen. For å få poeng, må man slå til de stakkars mu-

sene som flykter.

Katten Ludvig, som mobili.no kaller sin «assisterende redaksjonsassistent», sitter fullstendig fordypet på gulvet, dasker til mus etter mus med potene sine, og endte med poengscore på 1500. Appen kommer i to versjoner: En gratisversjon med laserstråle man kan jage, og fullversjonen som lukker opp Jerrys artsfrender som din Tom kan jage.

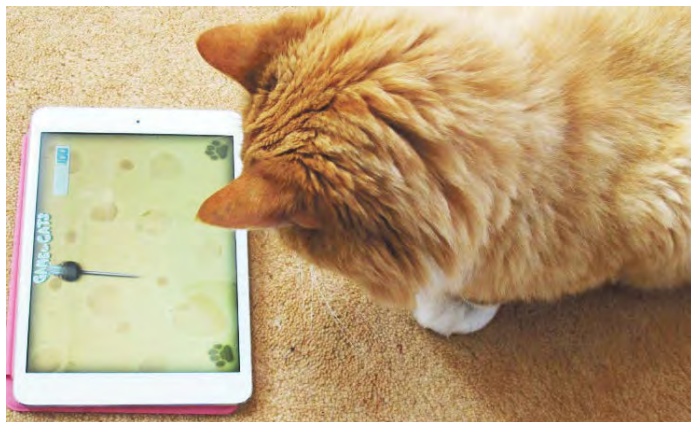

FOTO: MOBILINO

Katteapp: Katten Ludvig fikk 1500 poeng på appen «Game for Cats».

Eldgammel neshornskalle i vulkanstein

SJELDENT FUNN: For rundt 9 millioner år siden tasset et tohornet neshorn lett rundt i det som i dag er Tyrkia. Plutselig sprakk bakken under det forhistoriske dyret, og i løpet av sekunder var neshornet, av arten *Ceratotherium neumayri*, levende kokt av lava på rundt 500 grader. Man skulle tro den uheldige smeltet og forvant fra jordas overflate, men den gang ei; forskere har nemlig funnet det de mener er skallen på neshornet, skriver forskning.no.

Forskerne mener hodet ble løsrevet fra resten av kroppen, for så å havne i en strøm av vulkansk aske. I det vitenskapelige tidsskriftet PLOS ONE omtaler de bergar-

ten som skallen ble funnet i, og hvordan de resonerte seg fram til at kraniet tilhørte akkurat denne arten neshorn. Funnet av neshornet, som antas å være forfaren til de afrikanske neshornene vi har i dag, er svært sjeldent.

Utdødd: Et eksemplar av en skalle av arten *Ceratotherium neumayri*.

FOTO: GHEDOGHEDO / WIKIMEDIA COMMONS

Brukar rap-artistar for å avsløre kreativitet

KREATIVITET: Ingen veit kva det er som egentleg skjer i hjernen når ein er kreativ. Amerikanske nevropsykologar har no gjort eit forsøk på å finna ut av det, der dei har tatt for seg hjernen til fleire rap-artistar. Rapparane improviserte – mens dei låg inne i MR-maskiner. Det skriv forskning.no.

På denne måten kunne forskarane finna ut kva som skjer med hjernen til rapparar når dei improviserer og er kreative. Forskarane

meiner dei har funne ut kvifor mange artistar nærast føler at underbevisstheita tar over når dei lagar songar.

– Me trur hjernedelen som tar for seg dei høgaste funksjonane i hjernen «slappar av» når me er kreative. På den måten kan naturleg, ufokusert oppmerksomheit og usensurerte prosessar, det som kanskje er kjenneteikn på kreativitet, ta over, fortel Allen Brain, ein av forskarane bak studiet.

Sex på julebord, på biljardbord, med eksamensvakta og i jolekrybba. – Eg vart tent! seier Jon Michelet.

NOVELLE

tekst: **Guro Havro Bjørnstad**

foto: **Klaudia Lech**

Dei innsendte bidraga i årets erotiske novellekonkurranse var mange, og ulike. Dei seksuelle preferansane kom på løpande band: Sex på biljardbordet, sex på julebordet, sex på toget og sex med eksamensvakta.

Juryen i konkurransen er derimot einstemmig på kva novelle som skulle gå heilt til topps: Togsex er eit sikkert val, og svært så pirrande.

– Tog-novella fekk eg tenning av. Eg blei ikkje sprengkåt, men tenning fekk eg, seier Jon Michelet om vinnarnovella, og legg til:

– Den minner også om episodar ein sjølv har vore med på på tog. Eg gjorde eit iherdig forsøk på Bergensbanen ein gong, utan hell. Eg gjorde så godt eg kunne, men eg kom ikkje heilt i mål. Ho var villig til mykje, men ikkje til å bli med på toalettet. Der gjekk grensa.

– Eg har ombestemt meg

På ein kafé på Majorstua sitt Siss Vik, litteraturviter og programleiar i *Bokprogrammet*, Morten Ramm, humorist og nydebutert erotisk novelle-skribent i «Natt og dag», forfattar Jon Michelet, og psykolog og sexspaltist Kristin Spitznogle og blar i bidraga til årets erotikkforfattarar.

– Eg har ombestemt meg. Eg sa at eg såg etter humor i ei erotisk novelle, men eg har gått heilt i motsatt retning. Eg såg kor folk hadde prøvd å vera morsomme, men eg syns det blei for mye blanding. Det å prøva å vera litt tullete og ha alvor samtidig, det funka ikkje, seier Morten Ramm om dei innsendte bidraga.

Juryen kom fort til ei beslutning, der alle var einige om at novella «Snøfall» var den beste erotiske novella som vart sendt inn i år.

– Skribenten gjer fleire velfungerande grep, i det me blir tatt med på det som både er ei togreise og ei eksistensiell reise i karakterens liv. Ho formidlar så godt

Kos under teppet: – Tog-novella fekk eg tenning av. Eg blei ikkje sprengkåt, men tenning fekk eg, seier Jon Michelet om vinnarnovella. Han innrømmer at han har vore i samme situasjon som hovudpersonen i novella ein gong, men at han ikkje kom like langt som det paret.

dei følelsemessige stemningane som pregar karakteren ved reisa sin start, noe ho då også forsterkar ved å visa til diktet «Nirvana». Her skårar ho eit par gratispoeng hjå meg, då eg er personlig fan av Bukowski, seier Kristin Spitznogle

– Er det skrive av ein litteraturstudent, kanskje?

ikkje vore like pirrande, seier Morten Ramm.

Siss Vik meiner at nokon av novelleskribentane gjekk i fella med å beskriva for mykje av hovedpersonen sine seksuelle preferansar.

– Nokon av forfattarane var veldig opptatt av seg sjølv, seier Siss Vik, og les opp frå novella «Det perfekte julebordet».

Øynene hans eksploderer og han kysser meg svakt på de fyldige leppene mine, før vi begge utbryter i en intens kysseduell. Han ser flørtende på meg og hvisker meg i øret; «jeg viste ikke at en trønder fra høyskolen kunne kysse». Jeg svarer med økende latter og sier; «Kjære akademiske Blindernstudent, bli med mæ ned i garderoben, så ska æ vis dæ ka ækte kyssing e»

– Det er veldig mykje om hovudpersonen sin kropp, og veldig lite om mannen sin kropp. Det var veldig rart. Viss ho er så fornøgd med seg sjølv, kvifor kan ho ikkje berre bli heime og kna på seg sjølv? fortsett Vik og ler.

«Opplysningskontoret for frukt!»

Siss Vik

«Stranger on a train»

Siss Vik er også imponert over vinnarnovella.

– Eg likte at guten som satt ved sida av hovudpersonen på toget berre heitte «9c». Det gjorde at «stranger on a train»-følelsen vart forsterka, seier ho, og dei andre jurymedlemma nikkar.

– Ja, ein Trond Hansen hadde

NOVELLEKONKURRANSE: til topps

Les vinnernovellen på side 36

Hårfine linjer

– Viss forfatteren av «Snøfall» er ein mann, då blir eg skuffa. Då blir eg lurt, seier Jon Michelet plutselig, til latter frå resten av juryen.

Morten Ramm meiner at det er ei hårfin linje mellom å vera harry og innanfor.

– Det å bruka ordet «fitte» kan ein gjera i ei god forteljing, som den togforteljinga var. Men viss ein brukar ordet «fitte» og andre sånne harde ord i ei tullenovelle, då går ein over i megaharryland, seier han.

– For meg så er ikkje ordet «analåpningen» eit godt ord å bruka, seier Siss Vik, og legg til:

– Den novella som føregjekk på teologieksamen kalte til dømes snabben for «slangen». Men så skjønnte eg at all metaforikken var frå Bibelen. Det var eit morsomt forsøk, men det blei for mykje epler og slargar.

– Ja det var så mykje epler. Det var hans eple og hennar eple – det var epler i alle vendingar.

Overdose av epler, seier Morten Ramm.

– Opplysningskontoret for frukt! legg Siss Vik til og ler.

– Til slutt så var det så mykje eplemetaforar at eg faktisk byrja å få lyst på eple, seier Ramm.

– Du merkar når det skjer

– Då eg var student sjølv hadde eg ei biinntekt der eg skreiv erotiske noveller for blant anna Cupido, så eg fekk litt flashbacks då eg las desse novellene, fortel Kristin Spitznogle.

Morten Ramm var glad for at juryen var einstemmig, og at han også var einig med dei andre.

– Eg følte at ekspertisen satt rundt meg, både på noveller og erotikk. Så det var deilig at det var så tydelig. Såpass skjønner eg jo, seier han.

– Ja, du merkar når det skjer, seier Siss Vik lurt, og legg til:

– Erotiske noveller er fortsatt litteratur. Den som kan skriva best er den som vinn konkurransen. Mange har gode idéar, men

Juryen

- **Siss Vik**, litteraturviter og programleiar i *Bokprogrammet* på NRK2
- **Morten Ramm**, humorist og nydebutert erotisk novelle-skrivent i *Natt og dag*
- **Kristin Spitznogle**, psykolog og sexspaltist
- **Jon Michelet**, forfatter, aktuell med boka *En sjøens helt* – *Skogsmatrosen*

når dei ikkje klarar å uttrykka det i tekst, så funkar det ikkje. Ein må tru på det. Men det var kort frist, og midt i eksamenstida. Det er bra jobba av dei som har sendt inn bidrag.

– Når ho som har skrive «Snøfall» stryk på eksamen så kan ho i alle fall trøsta seg med at ho kom til topps i denne erotiske novellekonkurransen, seier Morten Ramm.

kulturredaksjonen@universitas.no

MIN STUDIETID

tekst: Benjamin Strandquist
foto: Helle Gannestad

■ **HVEM:** Ronny Brede Aase

■ **STUDERTE:** Digital medieproduksjon ved Høgskolen i Østfold, med utveksling til London Metropolitan University

■ **NÅR:** 2005–2007

■ **AKTUELL MED:** Programleder i P3morgen

– Det ble mykje Coronas!

– Jeg hadde rom i en garasje og var uten do i to måneder, men vi var i alle fall en hyggelig gjeng som bodde sammen, forteller Aase.

Kontrasten er stor mellom skildringene av det råtne studentkollektivet i Halden og radiostudioet vi befinner oss i, i fjerde etasje i radiobygget på NRK Marienlyst. Her har Ronny tilbrakt de siste årene, og nå er han en av de tre moromakerne som utgjør den faste besetningen i programmet *P3morgen*.

– Jeg vil anbefale andre studenter å være forsiktige med å fordele rom i kollektivet etter stein-saks-papir-metoden. De andre fikk bo inne, mens jeg havnet i en separat garasje i hagen. En gang på vinteren frøs garasjedøra fast, så jeg måtte ligge i sovepose på sofaen i stua en periode, sier Aase.

«Jeg tror Dyrebeskyttelsen bruker det gamle kollektivet vårt som et omplasseringshjem for katter.»

der, men det var ingen som ville kjøpe det. Nå tror jeg Dyrebeskyttelsen bruker det gamle kollektivet vårt som et omplasseringshjem for katter.

Programlederjobben i P3 krever at Aase står grytidlig opp, men som student var han ikke akkurat noen morgenfugl.

– Jeg var lat, drakk øl og sov lenge. Så da ble det jo en del skippertak, men det fungerte egentlig helt greit.

Han gir kollektivet sitt og det gode klassemiljøet æren for at han trivdes i Halden.

– Og så ligger det nærmere Sverige, da. Det er jo en kjempesjakk når man er student. Vi ble faktisk aldri stoppa i tollene. Det ble mykje Coronas! sier Aase.

Aase hoppet av studiene da han fikk jobb i NRK. Han er ett år unna en fullført bachelorgrad, men har ingen planer om å fullføre utdannelsen med det første – selv om han egentlig syntes det var gøy å studere.

– Jeg var på utveksling i London, og det var veldig bra. Der tok vi skolen mer på alvor. Nord-London og Halden har forresten mye felles når det gjelder bostandard, men Nord-London er hakket mer spennende.

Valget av et eventuelt fremtidig studiested enkelt.

– Hvis jeg skulle studert igjen ville jeg nok valgt Trondheim. Der har jeg bare jobbet, men det virker som en kul studentby. Allikevel må nok radiokarrieren gå skikkelig til helvete før jeg vurderer å studere igjen, ler han.

benjamin.strandquist@universitas.no

Ny redaktør: Påtroppende redaktør i Universitas, Emma Tollersrud, vil være hardere mot «bauta»-professorene og fiske opp uhørte stemmer i akademiet. Hun er den første kvinnelige redaktøren i Universitas på ni år.

Det inngrodde gubbeveldet skal vike plass for de unge stemmene i akademiet når Emma Tollersrud setter seg i redaktørstolen til Norges største studentavis.

REDAKTØRSKIFTE

tekst: Ida Madsen Hestman

foto: Skjalg Bøhmer Vold

Etter et halvår som praktikant ved den norske ambassaden i Tyrkia er Emma Tollersrud klar for å ta over rollen som mange mener gjør henne til Norges mektigste student.

– Jeg vil sørge for å befeste avisas identitet og posisjon som en av Europas største og beste studentaviser, sier Tollersrud.

– Universitas er en veldig solid avis med flinke, hardtarbeidende folk, og at vi har en voksende lezerskare på papir og nett. Det vil jeg bygge videre på.

Vil ikke ringe gamle gubber

Det er ikke typisk for Universitas å ha kvinnelige redaktører. Tollersrud er den første på ni år. Kvinner vil trolig også få mer plass med

Tollersrud bak roret.

– En avis som Universitas skal skille seg ut ved å være kreative i innhold, stil og bruk av kilder, sier hun.

Både kvinnelige og unge forskere får liten tillit hos mediene generelt, mener Tollersrud.

– Vi skal være varsomme med å resirkulere de få, utvalgte «ekspertene» og kommentatorene som ofte dominerer i media. Hvis en masterstudent har skrevet om EU-politikk, sånn veldig «to the point» om en sak vi skriver, da trenger vi ikke ringe en gammel gubbe som har snakket om EU i alle år. Det kan være et mål for oss å rett og slett fremme forskning og meninger fra studenter.

– Kan også gjøre feil

Men jenta fra Hamar ønsker ikke å være en søndagsengel som ikke er villig til å ta sjanser.

– Jeg er klar over at det er en

stor utfordring å lede en avis, og at det alltid er en viss fare for at man gjør noen feil og tar gale avgjørelser.

– Selvfølgelig skal vi unngå personangrep og direkte krenkelser og ligge godt innafor Vær varsom-plakaten. Men vi skal ikke være for forsiktige og passive. Hvis en avis *aldri* blir klagd inn til PFU er den kanskje det. Vi skal tørre å ta noen sjanser, sier hun.

Vil skape fagdiskusjoner

I tillegg til å ville provosere mer og utvide kildebruken, vil Tollersrud gi rom for fagdebatter og saker om akademiet og forskning. Universitas har et stort potensiale, mener hun.

– Jeg synes det er viktig at vi er på ballen i fagdiskusjoner, og at vi selv bidrar til å skape dem. Hvis en professor fremmer et syn om, la oss si høyreekstremisme i Europa, som studenter eller andre er uenige i, så kan man løfte fram en debatt ut av det. Vi må ha følerne ute.

Hun mener det finnes mange stemmer på Universitetet som er

interessante, men ubrukte.

– Vi må knytte oss opp mot folk som vil skrive, og gjerne folk som kan formidle meninger på en original måte og sørge for en større variasjon på debattsiden.

Tollersrud er heller ikke redd for å slå hardt når det trengs.

– Det å provosere og få dertil voldsomme reaksjoner kan være ubehagelig når det står på. Men av og til bidrar det til en nødvendig debatt, og vi kan godt tåle at det blir en del blest rundt Universitas.

«Vi har den fordelen at vi er nære de det gjelder, fordi vi i stor grad er berørt selv»

Emma Tollersrud, påtroppende Universitas-redaktør

Likevel understreker hun at det som trykkes, skal være substansielt og saklig, og at avisa skal utstråle troverdighet og relevans. Det skal ikke helle mot en slags «Natt og dag-stil», med mer vekt på utstråling og kule, raljerende språklige vendinger enn innhold.

– Det er viktig å fremme alternative syn på de rådende oppfatningene som studenter får presentert i utdanningen. Om bautaene på universitetet og høyskolen blir litt fulle av seg selv har de godt av å bli utfordret.

Å se det store bildet

Hun mener også at studenter med spesialkunnskap i større grad kan brukes som kilder og kommentatorer.

– Det gjøres alt for lite. Jeg husker da jeg jobbet i en avis der man var skeptisk til å ringe yngre folk, selv om de ofte hadde studert nettopp det som saken handlet om. Det er vår oppgave å sørge for at studentene blir relevante når saker diskuteres, sier Tollersrud.

– Universitas kan satse på større gravesaker og artikkelserier som setter utvalgte temaer i perspektiv. Da må vi klare å bruke de ressursene som finnes blant våre egne. Vi har den fordelen at vi er nære de det gjelder, fordi vi i stor grad er berørt selv.

kulturredaksjonen@universitas.no

Dette skjer på Det Norske Studentersamfund

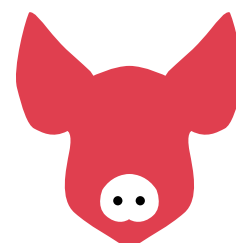

Harvey Steel: Dinner Time. Foto: Mari Lassen Kamsvaag

Teater Neuf / Søndag 2.des / 17:00 / CC: 70,-/50,-

Premiere: Harvey Steel's christmas spacial/special

Harvey Steel's christmas spacial/special er en reise gjennom stilarter, kunstformer, drømmer og verdener. Forestillingen byr på korte scener fra tre forskjellige virkeligheter ved hjelp av skuespillere, video, musikk og pappfigurer.

Torsdag 29. nov

19.00 Film: Freaks (1932)
22.00 Jazz-jam

Fredag 30. nov

20.00 Konsert: Morning has occurred + Holum Trio

Søndag 2. des

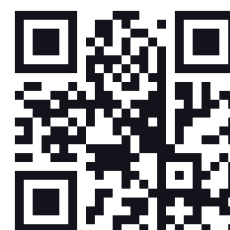
17.00 Premiere: Harvey Steel's christmas

Mandag 3. des

19.00 Harvey Steel's christmas

Tirsdag 4. des

19.00 Film: SAIH-samarbeid
19.00 Harvey Steel's christmas
20.00 Tirsdagsquiz

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND

www.studenterfundet.no

akademika

VINNEREN AV UNIVERSITAS' EROTISKE NOVELLEKONKURRANSE

Snøfall

Jeg går på vogn 4, finner frem til sete 9D og dytter den lille kofferten opp på hattehyllen. Vindusplass – så langt, alt vel. Jeg plasserer vesken min på det ledige setet ved siden av og planlegger å late som om jeg sover på hvert stopp. Skal noen forstyrre luksusen med et dobbeltsete på nattoget skal de i hvert fall få jobbe litt for det.

Det er noe eget med denne turen hjem til jul. Jeg kjenner julestemningen komme krypende med en gang vi kjører ut fra Oslo enten jeg vil eller ikke. De første årene hadde jeg gledet meg slik. Det var stas å komme hjem til den lille bygda hver jul, hilse på de gamle klassekameratene fra videregående, komme hjem til mammas trygge kjøkken. Utveksle historier, fortelle om livet i byen, alle de nye vennene, studentorganisasjonene og konsertene. Livet på egen hybel og en timeplan som boblet over av spennende fag. Det kjentes voksent, livet mitt hadde spunnet videre og blitt et spennende studentliv fylt av uendelige muligheter. De siste årene var det blitt annerledes. Jeg hadde begynt på masterstudiet, det var spennende, men på en annen måte. Mer låst, ikke de samme mulighetene som tidligere. Det utsvevende studentlivet hadde krympet til en gjeng med få, men stabile venner. Kjæresten hadde latt vente på seg, og det som før hadde vært en kriblende hjemkomst kjennes nå mest som et duknakket nederlag. Hvor mange flere juleferier skal tilbringes der hjemme, i den smale enkeltsengen på pikerommet med mor som stiller i stand til jul nedenunder? Det er som om alle årene i byen, alle årene på universitetet og på egen hybel, det er som om de renner av meg med en gang jeg kommer hjem til det lille trehuset innerst i dalen. Som om de ikke er verdt noen ting, og jeg blir et barn igjen nesten med det samme jeg trør over dørstokken.

Det holder ikke lenger enn til Hønefoss, så prikker noen meg på skulderen. Faen. Jeg later som jeg våkner, snur meg og møter to gråblå øyne, stirrer rett inn i dem og det kjennes som et fall. Det kommer så overraskende at jeg begynner å rødme, tar raskt vesken min fra setet og slipper den ned ved beina. Snur meg tilbake til vinduet. Snøen faller tettere og tyngre jo lenger oppover i fjellene vi kjører, bort fra det grå sluddet i oslogatene.

Han setter seg ned ved siden av meg, med det gråblå blikket jeg tydeligvis må prøve å unngå. Gutten på 9C, tenker jeg, og kjenner at suget i magen ikke vil gi seg. Et sakte fall, et hult sug gjennom magen. Lurer på om han har det på samme måte. En venninne sa en gang at når man føler det slik, når man kjenner en så sterk tiltrekning til

en annen person bare ved å være ved siden av, så er det fordi det er gjensidig. At man ikke hadde kjent det så sterkt dersom det bare gikk én vei. Lurer på om det er sant.

Det er distraherende, plutselig er jeg blitt bevisst min egen pust. Pust inn, pust ut. Hvor lenge er det egentlig normalt å puste ut? Jeg ser ut av vinduet, på snøen, prøver å la pust være pust. Tenke på noe annet, på dette diktet av Bukowski, Nirvana, om denne gutten på en buss midt i ingenmannsland, at han vil gå av bussen og bare bli der, i det gule lyset fra en amerikansk diner med snøen fallende tett utenfor. Bli igjen der i snøen og det gule lyset og bare forsvinne. Jeg prøver å telle over stoppene jeg har igjen, om jeg vil gå av toget og bare bli igjen der i snøen. Hvor mange stopp jeg har igjen å gjøre det på før jeg er framme.

«Jeg får hele toglyden inn i hodet, skinnene, motoren, de dumpe dunkene fra trestokkene under skinnene, jeg løfter blikket og ser snøflakene dra forbi, snøen og denne pikken som rir meg.»

9C begynner å romstere ved siden av meg, begynner å grave i bagen og dra ting ut. En hodepute han bretter og putter i nakken, et teppe. Han spør om jeg også vil ha litt teppe, stemmen hans høres yngre ut enn han ser ut. Jeg klarer ikke annet enn å nikke, og han gir meg en flik til å brette utover beina mine. Vi sitter under samme teppe og det kjennes livsviktig at jeg ikke rører en muskel. Ikke bare er pusten min distraherende, luften er distraherende, den er blitt tykk og vanskelig å håndtere. Skjerp deg, tenker jeg, det var bare en høflig gest. Han prøver bare å være hyggelig. Han hadde et alt for stort teppe, det har man av og til.

Klokken nærmer seg to og jeg burde virkelig prøve å sove på ordentlig. Ser for meg hjembygda, hvordan den kommer til brette seg ut som det perfekte julelandskap idet vi kjører

inn i dalen. Som et forbanna julepostkort. Jeg sukker og snur meg, og møter akkurat blikket til 9C. Han rødmer lett og snur seg vekk. Det er akkurat det lille jeg trenger. Før jeg får tenkt meg om har jeg plutselig strukket ut hånden under teppet og lagt den på låret hans. Høyt oppe på låret hans. Han snur seg og stirrer på meg. Faen, tenker jeg. Faen faen faen. Jeg har misforstått. Det var ingenting, det var ikke noe med lufta, det var bare meg, bare min pust, mitt sug. Jeg må passe på å få pult oftere. Det går ikke an, jeg kan ikke drive å oppføre meg sånn. I et glimt ser jeg hvordan jeg beskjemmet må trekke til meg hånden igjen, mumle en slags unnskyldning, være for flau til å bli sittende og ta med meg kofferten min og gjemme meg på do resten av turen. Så kjenner jeg en hånd over min hånd. En tørr og varm hånd, større enn min, den glir over hånden min, følger armen min bortover mot meg

og havner på låret mitt. Høyt opp på låret mitt. Vi sitter der og ser på hverandre, en hånd på hvert lår, dunkene fra toget. Det gråblå blikket. Jeg svelger. Kaster et raskt blick rundt i vognen. Folk sover for det meste, noen hører på musikk, eller ser film på laptopen. At folk kan unngå å få med seg hva som foregår, luften dirrer jo!

Vi ser på hverandre, og sakte begynner jeg å bevege hånden min innover, nedover mot skrittet hans. Han gjør det samme, vi er på lag nå. Jeg kjenner utenpå buksen hans, kjenner at han er stiv og blir lettet. Han beveger hånden sin frem på magen min, stopper et øyeblikk nølende før jeg kjenner to fingre på innsiden av strømpebuksestriken. Jeg klarer ikke å la være å trekke raskt etter pusten, skyver ryggen mot settet og sklir litt lengre fram. Tar hardere rundt pikken hans, kjenner den strammer seg. Begynner sakte og med så små bevegelser som mulig å stikke den inn under bukselinningen hans. Samtidig som jeg prøver å legge ansiktet i rolige folder, redd for at noen skal oppdage oss, samtidig er hånden min kommet langt nok ned til å kjenne de myke krøllene hans. Han slipper et pust akkurat idet han lar to fingre gli inn mellom kjønnsleppene mine og kjenner at jeg er så våt at jeg burde være flau. I stedet klarer jeg ikke la være å smile til ham, og han beveger fingrene sakte opp og ned mellom kjønnsleppene mine. Jeg har lyst til å klynke idet han rolig begynner å stikke dem inn i meg, jeg spenner ryggen av all makt bakover mot setet for å klare å sitte i ro. To seter lenger fremme er leselyset på, jeg hører noen bla i en avis. Så bruser det i ørene idet han rolig tar fingrene ut av meg igjen og lar dem gli over klitoris. Hånden min rundt pikken hans, jeg prøver å konsentrere meg om å runke ham men så stikker han fingrene inn i meg igjen, lengre denne gangen, en smule hardere, før han plutselig stopper brått opp og vrir seg i en bevegelse i det noen går forbi. Jeg sitter så stille som jeg aldri har gjort før idet personen snubler seg videre gjennom kupeen og fingrene hans begynner å bevege seg igjen. Jeg har lyst til å gripe ham om nakken, presse meg mot ham, kjenne smaken og pusten hans. Han beveger hånden sin i sirkler inni meg og jeg er så våt og jeg rekker akkurat å tenke at nå er det like før jeg virkelig ikke kan sitte stille lenger, før jeg kommer når han stikker fingrene opp i meg en gang til. Vi kjører inn i en tunnel og jeg kommer, det strømmer gjennom meg, over hånden hans og jeg synker enda lenger ned i setet og hånden min husker pikken hans i sin og den er hardere nå.

Jeg nikker mot toalettet i enden av kupeen og han skjønner meg, reiser seg og går ustødig fremover. Jeg retter på skjørtet og følger etter. Jeg er glad for at toget krenger og skjuler hvor ustø jeg egentlig er. Toalettet er altfor lite, vi må klemme oss sammen og jeg kan endelig

gripe ham, han er ikke øyne mer, men lepper, det er salt og vått og mykt og hendene hans er overalt på meg, på rumpen, ryggen, puppene, lårene.

Jeg snur meg mot det lille vinduet der inne og han drar av meg trusen bakfra. Jeg griper etter pikken hans og fører ham inn i meg. Det er nesten alltid det øyeblikket jeg liker best, det første nølende, dype støtet inn i fitten min, kjenne hvordan han åpner meg opp. Jeg lener pannen fremover mot glasset, kjenner det kalde glasset mot hjernen og den varme pikken hans som rir meg, får hele toglyden inn i hodet, skinnene, motoren, de dumpe dunkene fra trestokkene under skinnene, jeg løfter blikket og ser snøflakene dra forbi, snøen og denne pikken som rir meg. Han graver en hånd inn i håret mitt i bakhodet, jeg presser mot ham med alt jeg har, løfter det ene beinet opp mot vasken så han kan trenge dypere inn. Han drar hodet mitt bakover og jeg ser gjenskinnet av ham i vindusglasset, det gule lyset fra togvinduet mot den mørke skogen og der ute, snøen og mitt eget ansikt som ser fremmed ut, som om jeg er forsvunnet der i togvinduet med trærne dunkende forbi. Så rykker han til og trykker hodet sitt inn mot nakken min, lukker øynene og rir meg så hardt at han presser skuldrene mine mot veggen, hoftene mine, jeg skyver ifra, presser mot ham for å ikke bli knust mot veggen, mot togvinduet og det gule lyset, han rykker til igjen før han blir roligere, synker inn mot meg og jeg kan kjenne at han skjelver lett mot ryggen min.

Idet han trekker seg ut av meg hører jeg navnet på hjembygden min over det sprakende høytaleranlegget. Jeg drar på meg truse og strømpebukse, kaster et blick på meg selv i speilet og drar

håret bakover. Kinnene er røde og varme, huden skinner. 9C står fremdeles med buksen rundt anklene, lener seg mot vasken. Jeg lener meg inntil ham, kysser ham raskt, det er mitt stopp, forklarer jeg, åpner dodøren og smetter ut. Idet jeg løper bakover gjennom vognen begynner jeg å le, det kommer fra nederst i magen, en boblende latter gjennom mellomgulvet. Toget sakker farten og kjører inn mot stasjonen, og jeg får et glimt av min far på parkeringsplassen. Han står lent mot bilen og begynner å gå mot perrongen idet vi stopper. Jeg får akkurat røsket med meg kofferten og vesken og løpt ham i møte før dørene lukker seg bak meg, og den boblende latteren blir sittende i kroppen lenge.

Borghild Brede

kulturredaksjonen@universitas.no

ILLUSTRASJONSFOTO: KLAUDIA LECH

anmelderredaktør: **Peder D. Stabell**
pederds@universitas.no 476 23 501

ANMELDELSER

Metapsykopater

Den irske drama-
tikeren Martin

McDonagh, ofte omtalt som teaterets Tarantino, har for alvor vendt nesa mot langfilmen – og mot Hollywood. Spillefilm-debuten *In Bruges* fra 2008 har for lengst oppnådd kultstatus, og med *Seven Psychopaths* tar McDonagh enda et skritt lenger vekk fra scenen og fra de britiske øyer. Colin Farrell spiller hovedrollen i begge filmene, denne gangen som den irske manusforfatteren Marty som skriver manuset til en film som skal handle om, nettopp, syv psykopater. I ekte forfyllet-forfatter-med-skrivesperre-stil har han bare klart å komme på tittelen. Kameraten Billy (Rockwell) bidrar som best han kan til den kreative prosessen. Det resulterer i kaos. Blodig, helsprøtt, meta-kaos.

Åpningsscenen, hvor to leiemordere diskuterer neste oppdrag, er umiskjennelig «mcdonaghsk», med repetitiv dialog og svart humor. Kanskje er det kombinasjonen av legendariske onelinere,

FILM

Seven Psychopaths

Regi og manus: **Martin McDonagh**

Med: **Colin Farrell, Sam Rockwell, Christopher Walken, Woody Harrelson, Tom Waits**

Varighet: **110 minutter**

fantastisk rolleliste og glorifisert vold som gjør at så mange trekker Tarantinoparallellen, men det er fristende å påstå at McDonagh gjør denne kombinasjonen enda bedre enn amerikaneren.

Filmens første halvdel tar den gjennomkoreograferte voldsorgien til bristepunktet. Det er den andre, mer drøftende halvdel som gjør filmen til veldig mye mer enn enda en badass-komedie. Intensiteten tas helt ned, før spenningen eksploderer på nytt, med stadig mer sprø vendinger. *Seven Psychopaths* er derfra og ut et tidvis glimrende forsøk på å dekonstruere hele sjangeren. Totalopplevelsen blir himla fornøylig.

Solveig Nygaard Langvad
s.n.langvad@universitas.no

Filmpoesi på tomgang

Akiko er student

i Tokyo, og har kuttet all kontakt med familien. Hun kranter til stadighet med kjæresten, og på kveldstid sper hun på inntekten ved å være gledespike for byens mange ensomme menn. Men ikke alle ensomme menn søker å tilfredsstille kroppslige behov, skal det vise seg.

Like Someone in Love åpner overveldende vakkert på en av Tokyos sjarmerende, små barer, med utsøkt bildeutsnitt uten åpenbare holdepunkter for blikket, som fritt kan sveipe omkring og betrakte barens forskjellige grupper. Den smakfulle kameraføringen fortsetter filmen igjennom, og er dens store styrke. Ofte dvelende ved ansiktuttrykk insisterer den på å la situasjoner utfolde seg i et bedagelig tempo. I tillegg ligger storbyens mylder av lyder kontinuerlig i bakgrunnen, og danner en fin ramme rundt bildene.

FILM

Like Someone in Love

Regi: **Abbas Kiarostami**

Med: **Ruo Kase, Rin Takanashi, Denden**

Varighet: **109 minutter**

Problemet er at bedagelig går over til å bli til kjedsommelig. Når dramaet omsider tar form, og det viser seg at den gamle mannen som Akiko reiser til i starten av filmen, ønsker å bli bedre kjent med personligheten framfor kroppen til Akiko, går filmen etter hvert på tomgang. Plottet fremstår for åpenbart til at det på noe tidspunkt blir spennende. Selv ikke Tadashi Okunos glitrende innsats som søt, gammel professor er nok til å redde filmen. Det saktegående tempoet blir en tålmodighetsprøve som dens innbydende innpakning dessverre ikke klarer å bøte på. Og det er synd, for de første 45 minuttene lovet så godt.

Eirik Omvik
eiriknom@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

RADIO NOVA

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Das Kapital
10.30: For Brukeren
11.00: Studentnyheter
11.03: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie
12.30: Taffellunsj
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: The O & Jo Show

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Vitenskapskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Studentnyhetene
11.03: Snakker ikke norsk (R)
12.00: Studentradiolista

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: TBP
11.00: Studentnyhetene
11.03: Rabarbra
11.30: Tanketog
12.00: Tanketog
19.00: Kveggpels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
00.00: Støyfoten

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Studentnyheter
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Nova Noir
12.00: DFS

Søndag

01.00: Novanatt
07.00: DFS (R)
08.00: Grenseløst (R)
08.30: Vitenskapskapet (R)
09.00: Opplysningen 99.3 (R)
10.00: Du Skulle Ha Vært Der
14.00: Stang ut
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Kontroversiell: Slavoj Zizek er kjent som en kontroversiell filosof, og han sparer ikke på kruttet i *The Pervert's Guide to Ideology*.

Perverst morsom

Slavoj Zizek vil fortelle deg hvordan verden *egentlig* fungerer. Det blir det god underholdning av.

Slavoj Zizek er en av samtidens mest berømte filosofer. Blant filmentusiaster er den tidligere slovenske opposisjonspolitikerens kanskje mest kjent for sin rolle i dokumentaren *The Pervert's Guide to Cinema*. Filmen, som har fått kultstatus, består av klipp fra Hollywood-klassikere som Zizek kommenterer. Nå er han og regissør Sophie Fiennes klare med oppfølgeren, *The Pervert's Guide to Ideology*.

Denne dokumentaren favner noe bredere enn den første filmen. Her er det ikke bare film som analyseres, men også Cola-reklamer, gateopptøyene i London og 22. juli-terroren, for å nevne noe.

Dette er en to timer lang filosofisk, tidvis rabulerende, kommentar til verden vi lever i, uten noen klar oppbygging eller fremdrift. På papiret høres dette kjedelig ut. Men det kunne ikke vært lengre unna sannheten. For Zizeks kontrære analyse er skarp, og til tider hysterisk morsom. På tung øst-europeisk aksent leser han seg gjennom det ene morsomme og tankevekkende poenget etter det andre.

Måten regissør Fiennes elegant plasserer Zizek i ulike filmklassikere på, bidrar også til å understreke poengene hans. Som når han ligger i senga til Travis Bickle fra *Taxi Driver* og trekker paralleller mellom sistnevnte og Anders Behring Breivik. Eller når han, utkledd som en nonne, går til frontalangrep på den hedonistiske kapitalistideologien han mener gjennomsyrer *The Sound of Music*.

FILM

The Pervert's Guide to Ideology

Regi: **Sophie Fiennes**

Med: **Slavoj Zizek**

Varighet: **134 min**

Mangelen på fremdrift er likevel ikke helt uproblematisk. Spesielt i filmens svakere partier, der argumentene er mindre originale, kan den oppleves som litt for repetitiv i formen. Men disse partiene er heldigvis få og korte.

I tillegg til en rekke mer kjente filmer, blir det brukt en del tid på den relativt obskure filmen *They Live*. Hovedpersonen i filmen finner noen solbriller som fungerer som ideologikritikkbriller. Fargerike reklameskilt blir omgjort til grå plakater med deres egentlige budskap som «Obey», eller «Marry and reproduce».

Det virker som om Zizek tenker at det samme gjelder for ham selv, at det bare er han som klarer å se verden slik den virkelig er. Det gjør ikke noe at det ikke stemmer, for Zizeks intellektuelle selvsikkerhet er en viktig grunn til at filmen fungerer som et underholdende angrep på vestlig ideologi.

Geir Molnes
geirmoln@universitas.no

Eivind Eide Skaufjord, journalist

UKAS ANBEFALING

Oppskrytt Oslopop – Endelig

The Switch har de siste årene skapt seg et navn i Oslo-undergrunnen med hyppig konsertvirksomhet og heite tunes. De har et album på trappene, men i første omgang gir de folket en 7" singel som feires med konsert og release på Revolver. Bandets musikk kan best beskrives som fryktelig fengende gitarpop. Beatlesque harmo-

nier er et virkemiddel, det samme er trynesmeltende gitarsoloer og syrete orgel. Med andre ord bør man forbedre seg på å oppleve en emosjonell berg- og dalbane, på den positive måten. De lover også gjester og såkalte hemmelige overraskelser, så da bør vel saken være klar. Pop!

Slippfest

Hvem: **The Switch**
Hvor: **Revolver**
Når: **Torsdag 04.12 kl. 20.00**

Ida Madsen Hestman, journalist

UKAS ADVARSEL

Single, desperate damer

De Nøgne Ø'ene, velkomstvinen og aquaviten har allerede beslaglagt for stort volum av magesekken. Høydepunktet på ruskurven er innen rekkevidde. Det er da hun setter inn støtet. Før du vet ordet av det – BOM! Der sitter a. Randi, som egentlig er litt for gammel til å være med. Med så dyp utringning at det er fare for ammeseanse

hvis du skulle finne på å sluke oppi «helvetesgapet» som separerer de to hengende globusene. Kjolen er akkurat litt for trang og så kort at du ser lårkanten på strømpebuksa. Hun har vært singel en god stund, klar for en fersk studentbiff. Dette har hun gledet seg til i et år. Denne gangen skal hun slå til mens du nesten er bevisstløs.

Romantisk tour de force

Hørt om Xavier

Dolan? Ikke? Den kanadiske regissøren debuterte som skuespiller 6 år gammel, og har som 23-åring allerede regissert tre spillefilmer. Samtlige av dem er blitt vist på filmfestivalen i Cannes. Dolan er med andre ord ingen jyping, alderen til tross.

Laurence Anyways er hans tredje og nyeste film, og er langt fra ordinær. En ting er selve historien: Den eksentriske litteraten Laurence (Poupaud) møter på slutten av 1980-tallet sitt livs store kjærlighet, Fred (Clément). Laurance bærer imidlertid på en hemmelighet han til slutt ikke klarer å holde på. Det viser seg at han er transseksuell, og at han hele livet har drømt om å kle seg i dameklær. Laurance mister jobben som litteraturlærer, og forholdet mellom Laurance og Fred blir satt på en kraftig prøve.

FILM

Laurence Anyways

Regi: **Xavier Dolan**

Med: **Melvil Poupaud, Suzanne Clément og Nathalie Baye**

Varighet: **168 minutter**

Det er duket for et intenst og smertefullt drama.

Dolan utnytter filmspråkets mange virkemidler til det fulle, og spesielt musikken er til å få frysninger av. Det emosjonelle parets opprivende kamp for og mot hverandre er en berg- og dalbane som faktisk holder filmens lengde på hele 2 timer og 48 minutter. Ikke bare skyldes det de to skuespillernes solide innsats, men også Dolans særegne, kunstneriske regi-talent. I forkant av visningen ble det fortalt at det jobbes for å sette opp filmen på byens kinoer også etter Oslo internasjonale filmfestival. Det fortjener både Dolan og Oslos befolkning.

Eirik Omvik
eiriknom@universitas.no

Disneydøden

«Spring break»

kan sies å være amerikanernes svar på russefeiring. Bare bytt ut røde bukser med bikinier, nattefrost med sol, og baksetet av en russebil med et håndkle på stranda. Denne fyllefesten er bakteppet for filmen *Spring Breakers*. Hovedpersonene er fire unge jenter som vil dra på «spring break» og raner en lokal kafé for å få penger til reisa. Etter å ha festa i Florida, blir de satt på glattcelle, men blir kausjonert ut av doplangeren Alien (Franco). Han drar jentene med på mørke eventyr, hvor sex, dop og vold er sentrale ingredienser.

Med filmmusikk av Skrillex og Disney-jentene Selena Gomez og Vanessa Hudgens i to av hovedrollene, spør man seg om ikke James Franco har gjort et merkelig karrierevalg. Men det er derimot Disney-jentene som har valgt annerledes, for denne filmen er på ingen måte lett og lystig. *Spring Breakers'* voksne innhold kan fort bli slutten for deres Disney-karrierer.

FILM

Spring Breakers

Regi: **Harmony Korine**

Med: **James Franco, Selena Gomez, Ashley Benson, Vanessa Hudgens, Rachel Korine**

Hvor: **Oslo internasjonale filmfestival, Filmens hus**

Varighet: **92 minutter**

Filmen ironiserer over den amerikanske drømmen, og unge menneskers pinlige prat om at festinga er den beste tida i livet og hvordan de lærer seg selv å kjenne. Nettopp ordet drøm beskriver denne filmen best. Handlingen er fragmentarisk og hopper fram og tilbake. Det er nesten ingen normal dialog, men heller replikker som gjentas og henger i lufta, litt som i en drøm. Dette grepet er uvant, men fungerer overraskende bra. Franco må trekkes fram som filmens åpenbare høydepunkt. Med en fantastisk skuespillerprestasjon er han nesten ugjenkjennelig i rollen som Alien.

Axel Nygaard
axelgn@universitas.no

KULTURKALENDER

Onsdag 28. november

Foredrag: Vi snakker om den viktigste litteraturutmerkelsen i verden, både hva gjelder anseelse og pengebeløp. Ifølge Nobels testamente skal prisen gå til «den som innenfor litteraturen har produsert det mest utmerkede i idealistisk retning». I år ble prisen delt ut for 105. gang og gikk til den kinesiske forfatteren Mo Yan. Litteraturhuset viser filmen *Rødt korn* (1987, regi: Zhang Yimou) basert på en av hans tidlige romaner. Men før det kommer journalist Inger Bentzrud for å holde foredrag om vinneren. **Litteraturhuset, kl 19.00.**

Teater: Micetro er kvelden hvor teaterimprovisatorer med ulik grad av erfaring barker sammen i kampen om vandrepemien; en innrammet 100-lapp. 12 improvisatorer blir plukket ut for å kjempe om å bli kveldens Micetro-improvisator og stikke avgårde 100-lappen. Under ledelse av to regissører får de oppgaver, mens poeng fra 1–5 deles ut av publikum etter hver scene. Etter hver runde elimineres de med minst poeng til vi ender opp med kun én Micetro ved kveldens slutt. **Det andre teateret, kl 20.00. 70,-**

Torsdag 29. november

Film: *Freaks* (1932) handler om den vakre trapesartisten Cleopatra forsøk på å svinde den kortvokste sirkuseieren Hans fra hans formue, og den påfølgende planen som sirkusets «freak show» ønsker ut for å hevne seg på trapesartisten. Filmen er beryktet for at regissør Browning brukte virkelige vanskapninger som skuespillere, til MGMs store fortvilelse. Også publikum reagerte med avsky, selv etter studioets sterke selvsensurering fra 90 til 64 minutter (de bortklippede sekvensene sies å ha gått tapt). **Chateau Neuf, kl 19.00.**

Konsert: Norges mest suksessrike rockeband, Dum Dum Boys, er ute med sitt tiende studioalbum, naturlig nok kalt «Ti liv». Albumet fikk en femmer i Aftenposten: «Der andre stagnerer presser disse guttene hverandre til nye høyder». Med låter som «Splitter pine», «Englefjes» og «Metallic hvit» i katalogen, har bandet for lengst skrevet seg inn i norsk rockehistorie. **Sentrum scene, kl 20.00. 390,-**

Marked: Julemarkedet i Spikersuppa er et intimt, spennende og koselig julemarked med servering, underholdning, julegaver, juledelikatesser, julepynt og annet håndverk for barn og studenter. Spikersuppa er fylt med boder og juletekt, lysbesatt og pyntet for julen. **Spikersuppa**

Fredag 30. november

Konsert: Gjennom tre konserter denne sesongen forteller Kringkastings-orkesteret filmhistorien fra musikkens synsvinkel. 30. november spiller de filmmusikken som først ikke var filmmusikk, men klassisk musikk plukket opp av

filmskapere for å illustrere sine udodelige filmøyeblikk: Fra wienervals i det ytre rom, via Sibelius-action, til kjærlighet i blomsterengen med Mozart. **Store studio, NRK Marienlyst, kl 18.00. 200,-**

Nærlesning: Ifølge sin far har den aristokratiske femtenåringen Eugénie fått en altfor streng oppdragelse og blir derfor sendt på libertinerkurs i budoaret til Madame de Saint-Ange og hennes adelige venner. Der lærer Eugénie mye på kort tid – om blant annet det libertinske nytelsesidealet, maktens korrumpierende krefter og det relative ved den gode moral. Marquis de Sade skrev *Filosofi på kammeret* i 1795, og boken ble raskt forbudt i Frankrike for sin voldelige erotikk og sitt raseri mot alt fra kirke til kjernefamilie. Hva gjør at romanen den dag i dag blir regnet som et av 1700-tallets hovedverk?

Litteraturhuset, kl 18.00.

RR: Spiller på Rockefeller.

FOTO: NRK KRINGKASTINGS-ORKESTRET (KORK) / FLICKR

Lordag 1. desember

Plate: På Rockefeller's årlige platemesse kan du finne en sjelden CD, yndlingsplata på vinyl og masse annet spennende. Som vanlig er det forventet platesamlere fra nær og fjern for å se på det store utvalget i vinyl, cd-er og dvd-er. Det er mulig til å komme inn allerede fra kl. 9 for de ivrigste, som da må betale dobbel inngangspris. **Rockefeller, kl 10.00. 40,-**

Marked: Lørdager og søndager i advent er det julemarked rundt Blå. Her selges strikkeprodukter, smykker, keramikk, glasskunst, ullvarer, klær, LP-plater, leker, malerier, vesker m.m. Perfekt julegavehandling. **Blå, 12.00.**

Søndag 2. desember

Forestilling: *Harvey Steel's Christmas Spacial/Special* er en reise gjennom stilarter, kunstformer, drømmer og verdener. Forestillingen byr på korte scener fra tre forskjellige virkeligheter ved hjelp av skuespillere, video, musikk og pappfigurer. **Chateau Neuf, kl 17.00. 70,-/50,- (ord./medlem).**

Tirsdag 4. desember

Samtale: Som en av de mest markante norske videokunstnerne de siste 10 årene har Bodil Furu utviklet et umis-

kjennelig formspråk med utgangspunkt i dokumentarisk realisme. I filmene til Bodil Furu berøres samfunnsutvikling og endringer i forholdet mellom Norge og resten av verden, et forhold som blant annet synliggjøres gjennom det globale finanssystemets krise, vår aktive krigsdeltakelse på fremmed jord, økt bruk av utenlandsk, mobil arbeidskraft og globale miljøspørsmål. I filmene møter vi gjennomgående mennesker som søker og reflekterer over sin egen rolle, identitet og betydning i forhold til samfunnet de er en del av, samtidig som komplekse sosiale og politiske størrelser i filmene knyttes sammen med det personlige og private på et – ofte overraskende – direkte vis. Furu snakker med forfatter Morten Strøksnes. **Litteraturhuset, kl 19.00.**

Litteratur: Kva pregar framtidens forfattarar? To kveldar på rad kan du høyre dei nye skjønnlitterære forfattarane av året lese frå bøkene sine. Dei gode forteljingane, språkeksperimenta, det uventa, det gjenkjennelege, ubehaget og feelgooden. Det er der alt saman, når dei nye, etter å ha blitt introduserte av eldre forfattarkolleagaer, les lyrikk, noveller og utdrag frå dei blodferske tekstane sine. Eit virvar av stemmer og sjangrar og garantert god stemning. Debutantene presenteres av Mona Høvring, Steinar Opstad, Ragnar Hovland, Anne Oterholm, Knut Faldbakken, og Vigdis Hjorth. Kaptein: Selma Lønning Aaro. **Litteraturhuset, kl 18.00.**

Konsert: Steinar, Tore og Bjarte inviterer til Radioresepsjonens julepostkasseshow på Rockefeller. Det vil bli en forestilling basert på spørsmål fra publikum, i tråd med Radioresepsjonens berømte innsenderspalte Postkasse (postkasse, postkasse). I tillegg vil showet by på flere helt middelmådige overraskelser. Forestillingen vil også bli sendt direkte på NRK P3 fra kl. 21 den 4. desember. **Rockefeller, kl 21.00. 270,-**

Uke 46 og 47	
A-lista	
Postiljoen	How Will I Know/All That We Had Is Lost
Verk	Pes
Hjartat	Snälla Häll Käft
Still Changing	Breathe
DRM	Rein Maggi
Siangbella	Min Cykel
Adam & Binki	Collage

B-lista	
Lunatics on Pongosticks	Andy, My Dyslexic Friend (NY)
ON AN ON	The Hunter (NY)
Empty Bottles and Broken Hearts	How Can You Be So Close (NY)
Earl Sweatshirt	Chum
The Ruby Suns	The Kingfisher Call Me
Fela ft Tonto Noiza, Don Martin og Lou Kastro	Music Please
Yung Life	Rude Visions
Handerrelinni	Puttar på
Hubbabubbaklubb	Mopedbart
Stereopol	Northern Lights Shuffle

Den evig håpefulle

Ad Notams årlige pris til mest håpefulle person i akademia går til UiO-rektor Ole P. Diddy Ottersen. Juryen berømmer hans evne til å aldri la seg knekke av gjentatte svake plasseringer i utallige universitetsrangeringer. Hans evne til å se lyspunkter ved 213.-plasser og til hvert år å påpeke metodiske feil ved alle rangeringer gjør Ottersen til en klar vinner.

– Men når mikrofonene er slått av og jeg sitter alene på kontoret mitt i 10. etasje, så hender det jeg feller en tåre, innrømmer han overfor Ad Notam.

– Det går heldigvis fort over når jeg minner meg selv om at UiO jo er et ledende europeisk universitet.

Frk. overeksponert

Årets pris for mest overeksponerte studentpolitiker går uten konkurranse til Velferdstings-leder Birgit Skarstein, kjent fra blant annet Ingen grenser, Trygdekontoret, Dagbladet, VG, DN og Skavlan. Hun har lagt en ny uoppnåelig list for hvilken oppmerksomhet en studentpolitiker kan få. Hennes arvtager kan se frem til et kort intervju med Uniforum og en notis på NSO.no.

– Send sekretæren min for å hente prisen. Jeg skal krysse Dronning Mauds land på tvers, sier Skarstein under en spørsmål-svar-runde med New York Times.

Den ærekrenkede

Prisen for mest hårsåre akademiker går til Bernt Hagtvet etter hans reaksjon på en anmeldelse av en folkemordforelesning. Juryen vektlegger særlig hans fullstendig manglende evne til å se at oppfordringen om å sensurere Universitas faller fint sammen med yndet oppførsel hos de totalitære herremenn Hagtvet selv doserer om.

– Ad Notam avslører her en grunnleggende frivolt attityde. Jeg vil oppfordre alle mine kolleger til en boikott av Ad Notam, sier Hagtvet.

– Jeg har sjelden lest noe mer useriøst vås, snøvler professoren.

Douchebag-fakultetet

Ad Notam deler hvert år ut pris til det instituttet eller fakultetet som utmerker seg med mest lemfeldig behandling av egne studenter. I år er det en soleklar vinner: Medisinsk fakultet ved UiO. Endring av regelverk for å kunne kaste ut studenter, utkastelse av studenter som klager på eksamen og feil på feil på feil i eksamener gjør at Ad Notam må ta av seg studieadministrasjons-hatten for fakultetet.

– Vi er beæret. Studieseksjonen ved det medisinske fakultet gjør sitt beste for å bistå våre studenter, sier en tårevåt dekan, Frode Vartdal.

Ad Notam: Ser deg også i jula.

Skapelseshistorien skrives om: Studentparlamentsleder Tuva Wettland vil bli den nye Eva, og ha Johnny Depp som sin Adam.

Dommedag i Edens hage

På bloggen til Studentparlamentet ved Høgskolen i Oslo og Akershus står det «Nedteilingen har snart begynt». Hva har dere gjort for å forberede dere på undergangen, parlamentsleder Tuva Wettland?

– Undergangen? Tja..

– *Hvor mange paller med flaskevann og hermetikk har dere handlet inn hittil?*

– Vi fikk jo bare 350 000 kroner fra Velferdstinget, som er 150 000 kroner mindre enn vi håpet på. Det ble cirka 10 paller.

– *Hvor mange vanlige studenter er det som har tilgang til det hemmelige tilfluktsrommet under Pilestredet 43?*

– Det er noen utvalgte som har tilgang – de vi stoler mest på og setter mest pris på. Jeg kan dessverre ikke gå ut med noen navn.

– *Tror du på teorien om at Jorda vil bli sugd inn i et sort hull, eller at*

vi vil kollider med planeten «Nibiru»?

– Jeg er veldig glad i berg-og-dalbaner, så jeg håper på det sorte hullet. Da får vi sikkert et fall som gir sug i magen.

– *Hvilken kjent person ville du helst hatt med deg i en post-apokalyptisk verden?*

– Definitivt Johnny Depp. Definitiv plass til ham i tilfluktsrommet. Vi må jo sørge for å ha litt underholdning, vi kommer jo til å sitte der lenge.

– *Tror du jorden kommer til å ligne på Mel Gibsons «Mad Max» eller Kevin Costners «Waterworld»?*

– Jeg har ikke sett noen av dem, men jeg liker best Mel Gibson.

– *Hva gjør deg som studentparlamentsleder skikket til å gjenskape menneskeheten med Johnny Depp?*

– Jeg er jo valgt av folket, og folket velger den de har lyst på. Folket har talt! Og Johnny Depp er en veldig populær person, så de har sikkert ikke noe imot at to relativt populære personer vil føre menneskeheten videre.

– *Tuva Wettland, det er tydelig at du ikke er forberedt på Inkaenes spådommer om jordas undergang. Vil du vurdere din stilling?*

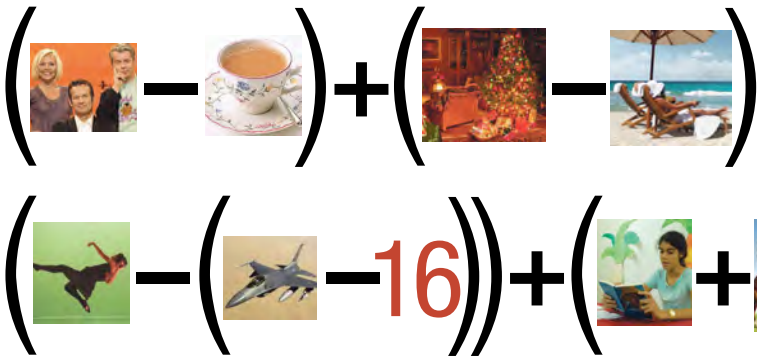
– Om jorda går under så er jo ikke det nødvendig, men jeg skal helt definitivt vurdere min stilling i april.

baksiden@universitas.no

HINT: I jula kan du senke skuldrene. Riktig løsning sendes til hans.skjong@gmail.com.

FORRIGE UKES LØSNING: «Alle vil krympe hodet ditt». Det hadde bl.a. Anders Sondrup og Jørgen Reiss-Jacobsen klart.

1. Hva ble den endelige stillingen mellom Hødd og Tromsø i årets cupfinale for herrer?
2. Og hvilke to lag møttes til cupfinalen for kvinner?
3. I hvilket europeisk land heter eliteserien Jupiler Pro League?
4. Hva heter koreografen bak forestillingen A Dance Tribute to the Art of Football?
5. «A football team is like a piano. You need eight men to carry it and three who can play the damn thing» er ett av hans mange fotballsitater. Hva heter den tidligere Liverpool-manageren?
6. Hva heter Stephen Chows film om kung fu-utøverne som danser fotballag?
7. Ranger fra yngst til eldst: John Carew, Erik Huseklepp, Steffen Iversen, Morten Gamst Pedersen og John Arne Riise.
8. Hva heter idretten som, målt i publikumstall, er den mest populære i Irland?
9. Hvilke nasjoner vant OL-gull i fotball i år?
10. Hvilket selskap er hovedsponsor for fotballklubben Arsenal?

1. Hødd – Tromsø: 5–3 etter ordinær spilletid
2. Riise og Stabæk
3. Belgia
4. Jo Strömgren
5. William Shanks
6. Shaolin Soccer (2001)
7. Erik Huseklepp (født 1984) Morten Gamst Pedersen (1981), John Arne Riise (1980), John Carew (1979), Steffen Iversen (1976)
8. Gælisk fotball
9. Mexico (menn) og USA (kvinner)
10. Flyselskapet Emirates

FOTO: FLIKR/COLOR LINE